

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Sestdiena, 1996. gada 13. jūlijs

● Nr. 52 (6673)

Vietējās ziņas

Svētki trim pagastiem un vēl kaimiņiem

Laikam tomēr lauku cilvēkiem, neskatoties uz visām nebūšanām, ir vajadzīgi svētki. Lai uz brītiņu aizmirstu, ka daudz darba, bet maz naudas, ka šogad tāds neizdevies siena laiks. Ar tādu nodomu pagājušās nedēļas nogalē savu sadziedāšanu organizēja trīs pagasti — Vārkavas, Upmalas un Rožkalnu. Svētki izdevās, un jādomā, ka nākamajā gadā Riebiņos notiekošajiem tradicionālajiem folkloras svētkiem būs viens stabils konkurents.

Lielā organizatoriskā slodze tika skolotājai J. Vilmanei, folkloras centra vadītājai M. Livdānei un pagasta padomes priekšsēdētājam P. Bondaram. Saimnieciskās lietas gan visi trīs pagasti kārtoja kopīgi, lai dziedātājiem nebūtu jādzied tukšiem vēderiem.

Svētkos piedalījās folkloras kolektīvi no Līčiem, Rožupes, Priekulei, akciju sabiedrības «Preiļu siers», Riebiņiem, Arendoles, Vārkaves, Vecvārkavas. Dziedāja arī «Vālodzīte», bet zaļumballi spēlēja «Klaidoņi».

Rožkalnu pagasta padomes priekšsēdētāja A. Spuriņa teica:

— Mūsu cilvēkiem sen nav bijis tādu skaistu svētku. Un viņiem tie bija ļoti vajadzīgi, jo mūsu puse līdz šim bija it kā nomaiļus no visām sabiedriskajām aktivitātēm. Radās doma, ka vajadzētu atjaunot Vārkavas parkā veco estrādi. Tā būtu sava veida garantija, ka šie nebūs vienīgi svētki. Naudas, protams, nav, bet varbūt visiem trim pagastiem samesties kopā?..

L. Kirillova

Garīdznieku rekolekcijas

Vakar, 12. jūlijā Aglonas bazilikā beidzās nedēļu ilgas garīdznieku rekolekcijas. Tajās V.E. Rēzeknes — Aglonas diecēzes bīskapa Jāņa Buļa vadībā piedalījās bīskaps Antons Justs un ap 50 priesteru no Latgales Romas katoļu baznīcu draudzēm. Lekcijas garīdzniekiem lasīja četri profesori no Vatikāna, pāvesta Jāņa Pāvila II sūtīti. Garīdznieki dalījās pārdomās (rekolekcijās) par garīgo un laicīgo dzīvi. Lekcijas notika krievu un itāļu (ar tulka palīdzību) valodā.

Pēc Aglonas līdzīgas rekolekcijas notiks arī Lietuvas un Polijas katoļu garīdzniekiem. Aglona vispirms tika izraudzīta tādēļ, ka Romas pāvestam Jānim Pāvilam II palikušas ļoti labas atmiņas un atziņas par neseno vizīti Latvijā un Aglonas bazilikā.

Jānis Gurgons

Cienījamie lasītāji!

Līdz 20. jūlijam var pasūtīt «Novadnieku» augustam un turpmākajiem šī gada mēnešiem. Tagad «Novadnieku» var iegādāties arī lauku pasta nodalās, tomēr abonēta avīze ir daudz lētāka, nekā pirktā kioskos vai pasta nodalās.

Par nodokļu nemaksāšanu apturēs firmu darbību

Valdība otrdien pieņēma noteikumus, kas paredz gadījumus, kad Valsts ieņēmumu dienests (VID) var apturēt uzņēmuma darbību.

Noteikumi, kas saucas «Kārtība, kādā tiek apturēta saimnieciskā darbība, ja nav nodrošināta ar nodokļiem un nodevām apliekamo objektu pareiza un pilnīga uzskaitē», paredz desmit gadījumus, kad uzņēmumi (kioski, veikali, darbnīcas, kafejnīcas, kredītiestādes u.c. tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas vietas) var tikt brīdināti par darbības apturēšanu.

Trijos gadījumos iespējama tūlītēja uzņēmuma darbības apturēšana, un tie ir: ja darījumu attiecības noformētas ar viltotām preču pavaddzīmēm, ja, izmantojot kases aparātu, mēģināts slēpt vai samazināt ar nodokļiem apliekamos ienākumus un ja objektā tiek realizēti alkoholiskie dzērieni un cigaretes bez

akcīzes nodokļa markām vai ar viltotām markām.

Brīdinājumus uzņēmēji saņems, piemēram, ja nav uzstādīti vai netiek izmantoti elektroniskie kases aparāti, netiek izsniegti čeki utt. Ja pārkāpumi tiek konstatēti atkārtoti, VID objektu var aizvērt speciālai pārbaudei uz 10 dienām, vajadzības gadījumā — uz 30 dienām.

Noteikumi stāsies spēkā pēc atbilstošu grozījumu izdarīšanas likumā par nodokļiem un nodevām un likumā par uzņēmumu, iestāžu un organizāciju darbības apturēšanas kārtību, kurus valdība, iespējams, pieņems MK Satversmes 81. panta kārtībā.

«Diena»

Ludmila spēlēja Dānijā, Ludmila spēlēs Ozolniekos...

◆ Ja pāršķiram Latvijas basketbola vēsturi, tad atcerēsimies, ka kādreiz slavenās TTT komandas sastāvā spēlēja preilliete Ludmila Jermolajeva. Nu jau četrus gadus Ludmila spēlēja Dānijā — dažādos šīs valsts basketbola klubos. Patlaban Ludmila ir atvaļinājumā mājās. Un, protams, viņa spēlēs arī rajona izlases basketbola komandā lauku sporta spēlēs, kuru finālsacensības notiek šajās dienās. Un tā — par basketbolu Latvijā, atceroties savu ieiešanu tajā, un par basketbolu Dānijā, šodien stāsta Ludmila Jermolajeva.

Tas bija 1979. gadā. Pēc vasaras nometnes mani uzaicināja uz Rīgas Olimpisko rezervju skolu, kas darbojās Rīgas 4. vidusskolā. Tad sākās junioru laiki, bet 1983. gadā mūs iekļāva TTT komandā.

1988. gadā no komandas aizgāju. Tā sagadījās, ka mācoties Fizikultūras institūtā, piedalījāties turnīrā Kopenhāgenā. Man sadarību piedāvāja kāds Berlīnes klubs. Piekritu un nospēlēju vienu gadu. Man ne visai tur patika, tāpēc mēģināju atrast iespēju spēlēt Dānijā.

Kāpēc es izvēlējos tieši šo zemi? Vispirms tāpēc, ka mana māsa tur jau dzīvoja. Paveicās, jo sāku spēlēt vienkārši kolosālā komandā. Jā, tur basketbola spēlei un ne tikai tai, bet visai cilvēku dzīvei ir pavisam cits stils. Varbūt ne gluži spēles stils, bet pati komanda, trenera un spēlētāju attiecības. Ja pie mums jebkura līmeņa komandas spēlētājs kļūdas, viņam treneris tūlīt pārmet. Tur — smaida un saka: «Viss ir okey, spēle tālāk...».

Esmu spēlējusi klubā, kura komanda uzvarēja Dānijas čempionātā. Pēc tam klubu nomainīju. Arī tur bija ļoti jauki. Spēlējot šajā komandā, Dānijas čempionātā izcīnīju sudraba un bronzas medaļas. Man tagad ir dažāda kaluma Dānijas čempionāta medaļas, par ko ļoti priecājos. Tagad es esmu pārgājusi uz trešo klubu. Es ne tikai spēlēšu, bet arī būšu trenere. Tas ir Koldingas basketbola klubs. Līgums noslēgts uz diviem gadiem. Līdz šim es spēlēju Dānijas augstākajā līgā, bet šis ir pirmās līgas klubs.

Atšķirības starp to laiku, kad es spēlēju TTT un Dānijā, protams, ir lielas. Un vispirms pašā sabiedrībā. Dānija ir viena no demokrātiskākajām valstīm. Tur demokrātija «aiziet» pavisam tālu. Dānijā neviens pat nepamana, ka, piemēram, vīrietis atver durvis un nepalauž dāmu pa priekšu. Tur visi ir vienādi. Man patīk, ka dāņi visus uzrunā uz tu.

Basketbols Dānijā sevišķi populārs nav. Bet man šie četri gadi ir bijuši labākie basketbolā. Dānijā basketbola komandas ir amatieru komandas. Bet tas nav tā, kā pie mums kādreiz bija, ka bija it kā amatieri, bet

patiesībā tā nemaz nebija. Visi strādā, bet pēc darba, kuriem ir luste, nāk un trenējas.

Pirmajā gadā līdztekus spēlēšanai klubā palīdzēju trenēt mazas meitenes. Klubos ir vairākas komandas. Basketbolu sāk mācīties spēlēt jau pirmklasnieki. Pēctecība turpinās klubā, jo spēlētāji nereti sabiedriskā kārtā strādā ar bērniem un jauniešiem. Arī es to darīju. Treneri pārsvarā ir cilvēki, kuri paši ir spēlējuši vai arī kuriem ir gribēšana darboties ar bērniem.

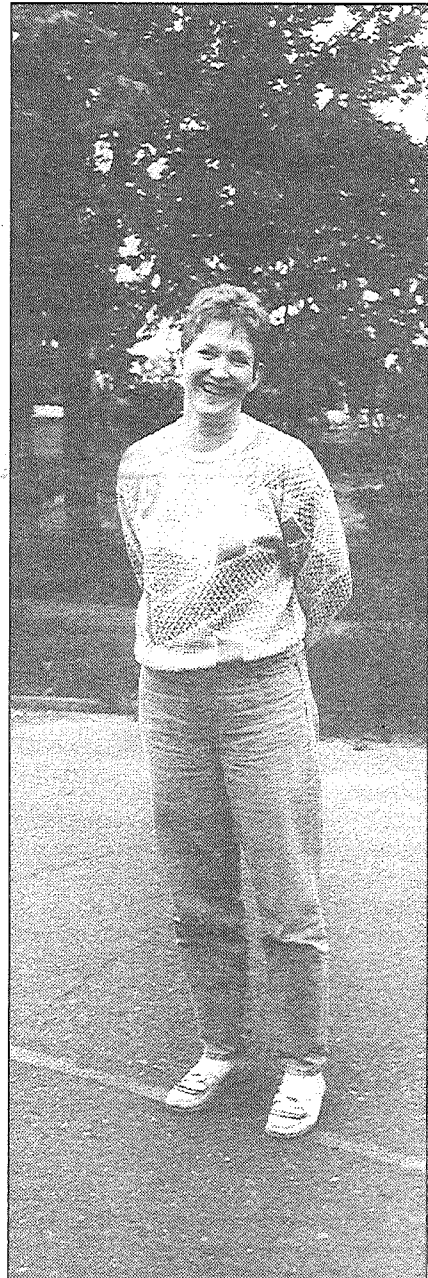
Klubs pastāv, darbojas tikai ar sponsoru naudas, tāpēc arī nācās nomainīt klubus. Dānijā nereti gadās tā, ka kluba vadība ir spiesta pateikt: «Mēs tevi ļoti gribam paturēt, bet mums nav naudas, ko maksāt.» Dānijā populārākie sporta veidi ir futbols kungiem un rokassumbas dāmām. Rokassumbas komanda ir Eiropas čempione. Bet futbols dāņiem ir tautas sports, — kā mums, Latvijā, basketbols. Tāpēc vieglāk sameklēt sponsorus ir šo sporta veidu klubiem.

Dānija ir valsts, kur pat bezdarbnieki ir labi situēti, jo saņem lielus pabalstus. Tur nav nepaēdušu cilvēku, kā tas, diemžēl, tagad ir Latvijā. Dānija šādus laikus pārdzīvoja jau sen — trīsdesmitajos gados. Valstī ir normāls darba tirgus, strādājošajiem — normāls atalgojums. Dāņiem nevajag pēc darba iet kartupeļus rakt vai laukos sienu plaut.

Tagad dzīvošu netālu no māsas. Esmu pilnīgi apguvusi dāņu valodu, zinu vācu valodu, tāpēc man nav nekādu problēmu Dānijas darba tirgū...

Lai paveiktos, tikai ar sportisko veiksmi vien ir par maz. Cilvēkam pašam daudz ir jāpadara, lai šī veiksmē būtu. Tas, ka spēlēju Dānijā, ka es tur jutos ļoti labi, varbūt, nedaudz ir veiksmē. Tiesa, spēlējot Francijā vai Vācijā, kur strādā manas bijušās komandas biedrenes, es nopelnītu vairāk, taču mani apmierina arī līgumi, kurus es slēdzu ar Dānijas basketbola klubiem. Nevar jau visu gribēt...

Grūti pateikt, kad atgriezšos Latvijā un vai vispār atgriezšos. Pedējos četrus gadus uz Latviju braucu brīvlaikā. Dānijā es esmu svešā zemē, bet visus šos četrus gadus man ir bijusi kaut kāda stabilitāte. Tur ir

normāla sabiedrība. Man ļoti žēl, ka iebraucot Latvijā, redzu cilvēkus, kuri lūdz naudu. Latvijā ir ļoti liela atšķirība starp cilvēkiem, kuri ir bagāti, un nabagiem. Bet Dānija ir valsts, kur katrs cilvēks ir nodrošināts.

Man ir ļoti žēl, ka, spēlējot TTT, nācās klausīties PSRS himnu, bet es nekad neesmu bijusi komandā, kuras uzvarai par godu skanētu Latvijas valsts himna.

Esmu atbraukusi atvaļinājumā, un man prieks, ka varēšu piedalīties Latvijas lauku sporta spēlēs un spēlēt sava rajona komandā. Bet pēc nedēļas es atkal būšu Dānijā. Spēlēšu kopā ar dāņu meitenēm un atcerēšos savas mājas.

Es neatvados ne no preilliešiem, ne no Latvijas. Dzīvē neko nevar prognozēt.

Paldies par stāstījumu!

Aina Iljina
Jāņa Silicka foto

Pēdējie gadi cilvēku likteņus grozījuši uz dažādām pusēm. Vieni, pa pusei godīgi, pa pusei negodīgi, tikuši lielā viļņa galotnē. Otri, savus iekšējos principus nepārkāpdami, visiem spēkiem ķepurojas pretī putojošajai straumei, kas rauj uz leju. Trešie gluži vienkārši paļaujas liktenim.

Ar rūpnīcām ir gluži tāpat. Daža darbojas veiksmīgi, cita mazāk veiksmīgi. Kāda ir privatizēta vai gaida savu kārtu, lai iegūtu jaunu saimnieku. Bet citur kādreiz darbīgajos korpusos valda nospiedošs klusums.

Līvānus vēl pirms nedaudz gadiem sauca par vienu no rūpnieciskākajām un darbīgākajām pilsētām Latvijā. Tagad tā ir bezdarbnieku galvaspilsēta ar visai apšaubāmām attīstības perspektīvām. Vismaz tuvākajos gados nekāds straujais uzplaukums nav paredzams.

Lai iepazītos ar situāciju, kāda valda Preiļu rajona rūpniecības zonā, apmeklējām trīs rūpnīcas — kādreizējo eksperimentālo biokīmisko rūpnīcu, Līvānu būvmateriālu kombinātu un Līvānu valsts kūdras fabriku.

Pašu rokām un pašu spēkiem

Pirmais iespaids, ieejot biokīmiskās rūpnīcas administratīvās ēkas vestibīlā — tīrība un kārtība. Smaržoja pēc tikko mazgātas grīdas. Tomēr viss likās tukšs un kluss. Ar rūpnīcu mūs iepazīstināja jaunie saimnieki — zemnieku saimniecības «Ezeriņi» īpašnieks Jānis Bojārs un direktors Vladislavs Jonāns.

Lielais uzņēmums tagad ir sadalīts piecos patstāvīgos objektos. Pirmais bija attīrīšanas iekārtas, papostīta sūkņu stacija, siltumapgādes sistēma. To visu praktiski par velti atdeva pilsētas domes pārziņā, izņemot daļu parāda «Latvijas gāzei», ko vajadzēja samaksāt.

Otrs bija galdnieku darbnīcas. Trešais — vecie cehi pie dzelzceļa. Atsevišķi atdalījās jaunās garāžas un viss autotransporta cehs. Atlikušo daļu pēc gariem un likumotiem privatizācijas ceļiem savā pārziņā paņēma zemnieku saimniecība «Ezeriņi». Kā paši saimnieki tagad smejas, viņiem ticis rumpis vien, bez rokām un kājām, tas ir, bez transporta, garāžām, galdniecības ceha, bez kanalizācijas. Arī bez siltuma, jo katlu māja, kas pieder pilsētai, vasarā nedarbojas. Pat vislielākās vajadzības gadījumā neko nevar līdzēt.

Zemnieku saimniecības statūtos paredzēts, ka tai ir tiesības organizēt filiāles. Tagad jau var teikt, ka «Ezeriņiem» jau ir sava filiāle, kas saucas «Līvānu biokīmiskā rūpnīca». Ar savu kontu, zīmogu un visiem nepieciešamajiem atribūtiem.

Privatizēta objekta vērtība aprēķināta 302 tūkstošu latu vērtībā. Noprivatizēts par vienu latu, kam jāpiepluso 395 tūkstoši latu parāda. Jānis Bojārs saka, ka tādēļ neviena banka pat nevēlas runāt par kāda nopietna kredīta piešķiršanu.

No lielās parādu summas krietnākā daļa pienākas «Latvijas gāzei», aptuveni divi simti tūkstoši latu. Jānis Bojārs vairākas reizes bijis pie «Latvijas gāzes» prezidenta Adriana Dāvja, sastapis tur labvēlību un pretimnākšanu. Tagad ir saskaņots ļoti pieņemams parādu dzēšanas grafiks. Un tas bija viens no galvenajiem nosacījumiem, ka izdevās objektu veiksmīgi privatizēt.

Parādu atmaksāšanas termiņi ir saskaņoti arī ar rajona padomi. Taču ar Līvānu pilsētas domi un bijušo zemes īpašnieku kopīga valoda vēl līdz šim laikam nav atrasta. Tas pagaidām ir tas lielākais kavēklis uzņēmuma attīstībai.

Patlaban «Līvānu biokīmiskajā rūpnīcā» strādā 28 cilvēki. Ja viss ieplānotais virzīsies uz priekšu, kā bija cerēts, līdz gada beigām darbs uzņēmumā būs vēl vairākiem cilvēkiem.

Ar ko tad nodarbojas «Ezeriņu» filiāle? Ik dienas strādā maltuve, kur tuvākās apkārtnes zemnieki var samalt graudus lopbarībai. Vai viņi būtu ar mieru uz rūpnīcu atvest graudus un saņemt pretī gatavu spēkbarību un prēmiskus? Tie, kuri tur lopus vairumā un ražo gaļu, atbild piekrtīši.

Situācija ir tāda, ka Preiļu rajona lopu turētāji lielākoties iztiek bez spēkbarības, jo tā ir dārga, bet spēkbarību ražojošie kombināti atrodas tālu. Protams, ka viņi labprātāk brauktu uz Līvāniem, tādā veidā ekonomējot transporta izdevumus. Uzņēmuma saimnieki ir pārliecināti, ka tuvāko divu mēnešu laikā viņiem izdosies uzstādīt samērā primitīvu, tomēr spēkbarības ražošanai atbilstošu iekārtu. Paredzams gan, ka būs krietni daudz roku darba. Taču līvānieši ir bezdarba tiktāl nomocīti, ka ir ar mieru strādāt arī ar lāpstu. Ja tikai iespējams ko nopelnīt... Nekādu problēmu nebūs arī ar spēkbarības piedevām. Tas ir jau atrināts jautājums.

Otrs tuvākais darbības virziens ir rudzu malšana maizes cepšanai. Dzirnava ir, vajag tikai graudu lobītāju. Ārzemēs gan ir savādāk pieņemts, tur cilvēki labprātāk ēd kliju maizi. Mūsējie gan grib tikai baltus miltus. Un pēc pāris mēnešiem tie būs dabūjami.

Jānis Bojārs saka:

— Gribu, lai pie mums ražoto spēkbarību un piedevas

Trīs rūpnīcas, trīs likteņi

Ieskats kādreiz rūpnieciskākās Latvijas pilsētas uzņēmumu šodienā

cilvēki varētu iegādāties lētāk. Ceru, ka mums tas izdosies. Lielajos kombinātos ir jaudīgas iekārtas. Tās nav vērts iedarbināt pāris tonnām graudu, vajadzīgi vilcienu sastāvi. Mums būs mazākas jaudas, mazāk tērēsim elektroenerģiju, tāpēc arī produkcija būs lētāka.

Bet kā ar lizīnu? Cehu uzbūvēja 1971. gadā. 1991. gadā toreiz vēl Rīgas Politehniskā institūta speciālisti veica apsekošanu. Aktā teikts, ka agresīvā vide divdesmit gadu laikā ir nopietni sabojājusi jumtu, nesošās konstrukcijas. Pēc 1992. gada cehu ziemā neapkurināja, tāpēc bojājumi vēl vairāk pastiprinājušies. Saplaisājuši arī pamati.

Ir arī otrs apsekošanas akts, no kura var saprast, ka cehs praktiski nav atjaunojams. Gada laikā telpas ir jāatbrīvo, jo pēc tam cilvēkiem būs bīstami tur strādāt. Izrādās, ka būvējot rūpnīcu, lizīna tvertnes toreiz gatavoja pēc rasējumiem, kādus Maskavā izmantoja kara laikā, lai organizētu antibiotiķu ražošanu. Te nu bija pirmrindas tehnoloģija...

Nav izslēgta sadarbība ar furfuroļa ražotājiem, kam projektu izstrādājis akadēmiķis Vedernikovs. Uzņēmums, kādu paredzēts iedarbināt Līvānos, jau strādā Kirovā. Ja mūsu speciālisti aizbrauktu uz turieni un pārliecinātos, ka furfuroļa ražošana apkārtējai videi nenodarītu ļaunumu, ja veidojas noslēgts cikls, nekādu iebildumu nebūtu.

Noslēgumā Jānis Bojārs atzinās, ka esot kāda maza, bet ļoti nepatīkama nianse. Zagļi. Uzlauzot durvis, izdauzot logus un stiepjot projām visu, kas, kā saka, nav piesiets. Ne jau izdzīvošanas, bet gan pudeles dēļ.

Nav celtniecības, nav problēmu

Pazīstamā teiciena pārfrazējums pēdējā laikā ir ļoti populārs. To var pielietot visdažādākajām mūsu dzīves sfērām. Gluži tas pats attiecas uz kādreiz spēcīgo Līvānu būvmateriālu kombinātu, tautā sauktu par ķieģeļnieku.

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību «Būvmateriāli» priekšsēdētājs ir Arnolds Dalka. Pieredzējis un lietpratīgs speciālists, labs vadītājs, kuram nevar pārnest ne tālredzības trūkumu, ne iesīkstējušu veco laiku domāšanu.

Ja jau arī viņš uzskata, ka Latvijas valdības nostāja esot — nav celtniecības, nav problēmu — tad gan tajā lietā kaut kas nav kārtībā. Pēdējos gadus uzņēmums šā vai tā, bet tomēr ķepurojās, ražoja produkciju. Pērnā pavasara finansiālais krahs situāciju izmainīja radikāli. Celtniecība laukos apstājās. Pagājušajā vasarā uzņēmums realizēja mazāk ķieģeļu nekā ziemas mēnešos. Arī šogad vēl nevienu mēnesi nav pārdots vairāk par 150 tūkstošiem.

Pie tam pircēji ņem ķieģeļus ar pēcapmaksu. Tas nozīmē, ka nauda ienāk maz un ar nokavēšanos.

Teritorijā no pērnā gada guļ aptuveni 850 tūkstoši ķieģeļu. Šovasar ražošana netiks atsākta. Beigušies vienīgi krāsns ķieģeļi, kuru krājumā bija krietni daudz. Ražot arī nevaram, jo nav samaksāts parāds par gāzi.

Līdzīgā situācijā ir arī citi radniecīgi uzņēmumi. Kalcīemīšiem lieli parādi. Lodē vēl ķepurojas, jo ražo apdares ķieģeļus, kuru cena ir augsta. Tāpēc viņiem iespējams lētāk pārdot celtniecības ķieģeļus.

Sarucis arī mehāniskā ceha darbu apjoms. Vienīgais pasūtītāju veids ir apkures katli. Tos vēl iegādājas pašvaldības, nelieli ražošanas uzņēmumi. Vienīgais nopietnais pasūtītājs šogad bijis ūdenstornis, kuru drīz vedis projām «Tukuma piensaimnieks».

Arnolda Dalkas viedoklis:

— Mēs izrādām tikai dažas dzīvības pazīmes. Pircēju nav, pasūtītāju nav. Ilgi domājām un sapratām, ka tagad vienīgā iespēja izdzīvot ir, tā teikt, graužt koku. Iekārtotājam kokapstrādes cehu un pagājušajā mēnesī jau saražojām pirmos 65 kubikmetrus gatavās produkcijas. Ir pasūtītājs, kas piegādā balķus un par vienu kubikmetru iepakotas produkcijas, kuru pats aizved uz ostu, maksā mums par darbu 30 dolārus (ar apgrozījuma nodokli). Kad sarēķinām visus izdevumus, tikko spējam galus savilkt kopā. Par peļņu nav ko runāt.

Tomēr plānojam kokapstrādi stipri paplašināt. Uzstādīta iekārta apaļkoku virpošanai, kuru diametrs ir no 50 līdz 200 milimetriem. Izrādās, ka pēc šādas produkcijas ir liels pieprasījums. Pārstrādāsim koksnis atkritumus. Bet tā patiešām ir tikai tāda gara vilkšana.

Jā, vēl jau igauņiem gatavojam fosfātbetonu. Viņi maksā laikā, un nekādu problēmu nav.

Ja pēkšņi notiktu kāds brīnums un SIA «Būvmateriāli» pārdotu visus ķieģeļu krājumus, uzņēmums varētu norēķināties ar visiem kreditoriem. Parādi neaugtu, sāktu domāt par perspektīvu. Bet tagad patiešām rodas nelāga sajūta, kad redz pustukšajos cehos tikai ne-

daudzus strādniekus, kad ierastās iekārtu dunoņas vietā dzird džinkstam zāģus.

Kad atvadījāties no Arnolda Dalkas, pusdienlaiks bija jau garām. Viņš izteica nožēlu, ka neesot iedomājušies aiziet uz mehāniskā ceha ēdņīcu. Izrādās, ka tur visu laiku darbojas māza ēdinātava, kur saimnieko divas sievas. Baro garšīgi, sāīgi, bet pats galvenais, ka lēti. Kur citur vēl iespējams notiesāt pusdienas no trim vai pat četriem ēdieniem par piecdesmit vai septiņdesmit santīmiem?

Līvānu kūdras fabrika gaida savu kārtu privatizācijai

Līvānu kūdras fabrika ir viena no vecākajām un lielākajām kūdras ražotājām Latvijā, tās dzimšanas gads — 1933. Uzņēmuma direktors Leons Jakovels teica:

— Mēs esam kā zemnieki, gaidām savu siena laiku. Vasara ir lietaina, tāpēc nekādi lielie darbi nav uzsākti. Taču arī pērn nebija vieglāk, kaut arī lietus nelija. To ties bija liela ugunsgrēku bīstamība.

Ja reiz uzņēmums strādā, tad ir jāzina, kam strādā. Vajag pircēju. Izputot paju sabiedrībām un lielfermām, paputēja arī mūsu galvenie noņēmēji. Zemniekiem kūdru vajag, bet viņiem ir simtiem lielāku un aktuālāku vajadzību. Vajadzīgi minerālmēsli, jāpērk degviela. Bet mūsu fabrikas pamatprodukcija — mazzsadalījusias sūnu kūdra — tiek atbīdīta pēdējā vietā. Diemžēl.

Esmu pārliecināts, ka ne elites graudu, ne šķirnes lopu ražošana patiesībā nav iespējama bez kvalitatīva organiskā mēslojuma. Tas ir savstarpēji saistīts process. Pakaišu kūdra taču ir viens no labākajiem organiskā mēslojuma veidošanas komponentiem. Tās iepirkšana lauksaimniekiem būtu visādā veidā stimulējama, kaut vai ar mērķsubsīdiju daļu. Valdība kūdras ražotājus negrib saprast, saka, tas neietilpstot viņu plānos.

Līdz 1990. gadam Līvānu kūdras fabrika ražoja gadā ap 250 tūkstošiem tonnu pakaišu kūdras. Pēc 1991. gada apjoms samazinājies līdz 3 vai 4 procentiem no kādreizējā. Arī šogad mazā pieprasījuma dēļ ražošana īsti nav iesākta. Arī par stabilu eksportu nav ko sapņot. Eksportu uz Rietumeiropu traucē lielais atātlums līdz ostām. Uz austrumu pusi līvāniešu produkcijai arī nav ceļa, jo to traucē monetārā politika un pieprasījuma trūkums.

Tomēr savu infrastruktūru fabrika ir saglabājusi. Ir kārtībā lauki, kaut arī nolietojusies, bet darba spējīga tehnika. Štatu sarakstos pagaidām 55 cilvēki. Vēl no krīzes gadiem visam pakal velkas parādu aste. Izrādās, ka parādu pamatā ir dzīvokļi. Fabrikas dzīvojamā namu fondu (četras piecstāvu mājas) pašvaldība nevarēja un nevarēja pārņemt savā valdījumā. Bet energoresursu cenas cēlās, fabrikai auga un auga parādi.

Tagad parādi ir kā dzirnākmens kaklā. Pagājušā gada 7. novembrī tika pieņemts lēmums par Līvānu kūdras fabrikas iekļaušanu privatizējamo objektu sarakstā. Varbūt tad varēs tikt kādā skaidrībā ar parādiem, jo uzņēmums nejut savu tiešu vainu to uzkrāšanā.

Fabrikas produkciju var lietot siltumniecās augsnes vietā, kā iepakošanas materiālu, substrātu un kompostu gatavošanai, kā siltumizolācijas materiālu un daudz kur citur. Pērn uzņēmums apguva kurināmās gabalkūdras ražošanu, kura paredzēta individuālo dzīvojamu māju, kamīnu, siltumnieku apkurei, kā arī nelielu katlu māju darbības nodrošināšanai ar vietējo kurināmo. Fabrika var piegādāt frēzkūdras katlu māju vajadzībām vairāku desmitu tūkstošu tonnu apjomā ik gadus.

Pircēji ir, tomēr viņu ir pārāk maz, lai kāpinātu jaudas. Šovasar cer, ka saražos tikai ap pusotra tūkstoša tonnām. Leons Jakovels uzskata, ka viņa uzņēmums ar frēzkūdras varētu uzturēt visas Līvānu katlu mājas. Kādreiz tur kūdras patiešām dedzināja, bet tagad katli nomainīti šķidrā kurināmā izmantošanai. Lai rekonstruētu, jāiztērē lieli līdzekļi.

To, ka frēzkūdras ražošana ir izdevīga, apliecina radniecīgie uzņēmumi Sedā, Misā, Olainē un citur. Viņi ar kurināmo nodrošina Rīgas termoelektrocentrāles. Kas pirms līvāniešu saražoto?

Tāda ir situācija tikai trijos no daudzajiem Līvānu rūpniecības uzņēmumiem. Nekas spožs vis nav. Braukūši uz turieni gan premjeri, gan ministri, gan pats prezidents. Skaistus vārdus teikuši un vēl skaistāk solījuši. Tikai līvānieši paši spriež, ka visi kungi bijuši līdzīgi astes zvaigznēm — spoži spīdot aiztraukušies tālāk. Pēc laika arī solījumu aste nozudusi. Visi palikuši pie savām sasistajām silēm.

Gan jau augstie Rīgas kungi brauks vēl. Tikai tās sasistās siles caurumi un šķirbas līvāniešiem laikam gan būs jālāpa pašiem.

L. Kirillova

Viss sākas no naudas un pie naudas viss atgriežas. Rudzātu pagasta iespējas šogad ir 62 114 budžeta latu ietvaros. Lielāko tā daļu veido dotācija Ls 38 907, kuras līdzekļi pārsvarā paredzēti Rudzātu vidusskolai. Ls 11 070 budžētā plānots saņemt ienākuma nodokļa veidā, Ls 4180 no zemes nodokļa, Ls 612 no īpašuma nodokļa. Izglītībai atvēlēti Ls 32 897, pagasta pārvaldei Ls 14 552, sportam, kultūrai utml. Ls 3912, komunālajai saimniecībai Ls 3050, sociālajai nodrošināšanai Ls 5403.

Sociālā palīdzība pagasta iedzīvotājiem tiek sniegta, uz iesniegumu pamata apmaksājot ārstēšanās izdevumus slimnīcā un zāļu iegādi: pensionāriem 50% apmērā, pensionāriem — 1. un 2. grupas invalīdiem un bērniem invalīdiem — 60%, bērniem 25%, bezdarbniekiem 15%. Par divām pensionārēm pagasts veicis veselības apdrošināšanas iemaksu slimokasē. Dažos gadījumos vientuļiem pensionāriem tiek atvesta arī malca. Brīvpusdienas šogad pagasta skolabērniem nav maksātas, kā būs turpmāk, nav zināms.

Uz šodienu Preiļu NVD reģistrēti 41 bezdarbnieki no Rudzātu pagasta. Algotajos sabiedriskajos darbos nodarbināti 4 bezdarbnieki.

Šī gada 11. martā Rudzātās izveidota pagasttiesa (priekšsēdētāja Ruta Klibiķe). Tā kā pagasta teritorijā atrodas speciārnātskola, jau ir noformētas 4 aizbildniecības lietas, tiek apsekotas nelabvēlīgās ģimenes pagastā un risināts jautājums par iespēju bērniem no nelabvēlīgajām ģimenēm, kuri neapmeklē pagasta skolu, mācīties Aglonas internātskolā. Pagasttiesa veic arī notariālās funkcijas.

Par šobrīd aktuālāko pagasta dzīvi savu viedokli izsaka pagasta padomes priekšsēdētāja vietas izpildītāja Alma Marcinkeviča.

Lielākā Rudzātu problēma — komunālā saimniecība

Uz 1996. gada 1. jūniju izdevumi komunālās saimniecības vajadzībām ciematā ir pāri Ls 2000: iegādāts kompresors attīrīšanas iekārtām, trases rakšanas, ūdens pumpēšanas izmaksas, strādnieku alga, izdevumi par elektroenerģiju. 1. pusgadā — pāri Ls 700.

Pagastā par komunālajiem pakalpojumiem iedzīvotāji maksā Ls 0,70 mēnesī + 9 santīmi par atkritumu izvešanu. Bet no jūlija atkal jātaisa pārrēķins, jo augušas cenas elektroenerģijai un degvielai. No iedzīvotājiem esam ievākuši ap Ls 700,

viņiem būs jāreķinās ar savām izdošanām, jo mēs nevaram visu remontēt no kopējās pagasta naudas, ne jau tikai no ciemata vien sastāv viss pagasts. Trase bija tik caura, ka lāpīt viņu vairs nevarēja, tikai kapitāli remontēt. Sākumā cilvēki raudāja, kā nu

kas privatizējuši šo fermu.

Mehāniskās darbnīcas izkomplektētas, kaut gan tur varēja būt degvielas uzpildes stacija, kuras pagastā nav joprojām.

Pagasta bijušās katlu mājas telpas no mums nomā uzņēmējs, kas tur ierīkojis autoservisu.

Tukšas joprojām stāv bērnudārza telpas. Ir doma tās izremontēt un ierīkot apkuri, tad uz turieni varētu pārcelties pagastmāja, jo pašreizējā ēkā ir ļoti maz vietas, — klāt nākusi pagasttiesa un lauksaimnieku konsultpunkts. Bērnudārza ēkā varētu izvietot arī feldšerpunktu un bibliotēku. Šobrīd pagastā ir divas bibliotēkas, kuras būtu jāapvieno. Visu šo iestāžu atrašanās vienā mājā, droši vien, arī izmaksātu lētāk. Pašreizējai mūsu mājai tad atrastos kāds uzņēmīgs saimnieks, jo telpas nav tik ļoti lielas, lai tās nevarētu apsaimniekot.

Tukšs ir arī pašvaldības īpašums — kultūras nams. Mēs esam apmierinājuši vienas personas iesniegumu par šīs ēkas nomu, lai tur ierīkotu gateri.

Pagastā izveidotas piecas tirdzniecības vietas, bet uz nomalēm divreiz nedēļā brauc autoveikals, tā ka iedzīvotāju apgāde ar precēm pagaidām ir apmierinoša.

Rudzāti piedalās arī sakoptības konkursā

Konkursā šoreiz sevi nepieteica lielākās saimniecības, jo viņiem darba ļoti daudz, un īpaši domāt par sakopšanu neatliek laika. No individuālajām mājām konkursā pārstāvēta Pētera Giluča jaunbūve, no zemiņu saimniecībām — Skuteļu saimniecība un Jāņa Vaivoda saimniecība.

Skuteļi ir vientuļie pensionāri, viņu saimniecība nav liela, bet to viņi pratuši labi sakopt. Arī Vaivodu saimniecība nav liela, un daudz ko viņi nav iekārtojuši pēc vispārpieņemtajiem noteikumiem, tomēr saimniecība ir kārtīga un skaista.

Izziņots pagasta ļaudīm ir arī «draudzīgais aicinājums» aplaut savai zemei piegulošo ceļmalu un grāvi. Daudz mums ir problēmu ar vides aizsardzību šīs pašas nesakārtotās komunālās saimniecības dēļ, arī par pagasta sakopšanu nav tik daudz domāts, kā vajadzētu. Tomēr mēs neteicām rajona padomei, ka mums nav ko rādīt. Lai brauc un paskatās, ka mēs vēl cināmies.

Daina Kursīte
A.Kursiņa foto

ZIŅAS NO RUDZĀTU PAGASTA

vairāk kā Ls 500 iedzīvotāji vēl ir parādā. Ja arī visi samaksātu, mēs būtu ieņēmuši tikai pāri Ls 1000, bet pārējais tik un tā jāsedz pagastam, jo mums tas pašvaldības uzņēmums ir tikai uz papīra, praktiski tas nedarbojas, un nauda tiek smelta no kopējā katla. Es gribu pie tā strādāt, lai to «kopējā katla» būšanu pārtrauktu.

Ūdens padeve pagastā ir nenormāla, jo trase ir katastrofālā stāvoklī. Caurās trases dēļ problēmas ar ūdens padevi bija vidusskolā, jo kā nav ūdens, nav normālas apkures. Izvēlējās lētāko variantu, — trases un ūdenstorni sakārtošanas vietā uzbūvēja otru ūdenstorni. Tas problēmu atrisināja varbūt tikai skolai, bet ne pagastā.

Ūdenstorni šobrīd nestrādā automātiski, tur jāzaisauc speciālists, bet speciālistus aicināt, lai pilnīgi visu sakārto, mēs nevaram, jo tad pagasta budžeta nepietiks. Pašam pagastam, kopš izputēja kolektīvā saimniecība, nav pat sava racēja un savas ūdensmucas, mums ir traktoriņš, kas pašlaik arī nav lietošanas kārtībā.

Ūdeni esam atslēguši vienkārši mājās,

būs, tagad viņi ņem ūdeni no ūdenstorna un ar mucām pieved mājās. Parasto aku Rudzātās vispār nevar izrakt, jo savulaik, pēc upes spridzināšanas, ūdens pazuda zem radzes slāņa, tikai urbumu akās ir ūdens.

Ar daudzstāvu mājām (3-stāvu mājas ir 3, 2-stāvu — 4) ir vislielākā problēma. Ja ūdeni atslēdz kaut vai vienai daudzstāvu mājai, pārstās darboties arī kanalizācija. Šīs problēmas risinājums mums jāmeklē kopīgi ar pagasta iedzīvotājiem.

Uzņēmējdarbība pagastā un neizmantotās iespējas

No bijušajām paju sabiedrības fermām, kas privatizētas, paņemts viss labākais, dažviet tikai balsti palikuši. Īsti pat tāda likuma nav, kur būtu paredzēts, kādā veidā un cik ilgā laikā privatizētais objekts jāsakopj. Piemēram, Borovkas teļu fermu (2 ēkas) privatizēja uz pusēm, tagad viena ēka pusnojaukta, otrā strādā daži cilvēki. Viena ferma ir saglabāta, tajā vēl tur lopus, bet apkārt privatizētā zeme nepieder tiem,

Par starptautisko konferenci «Progress Baltijas jūras reģionā», kurā bija pārstāvēta arī Līvānu pašvaldība

◆ 1. jūlijā Zviedrijas pilsētā Kalmārā notika starptautiska konference «Progress Baltijas jūras reģionā» («Lokālā un reģionālā sadarbība»). Konferenci organizēja Eiropas Kopienas Zviedrijas Pašvaldību asociācijas, un tajā piedalījās 250 pārstāvji no Baltijas jūras reģiona valstīm. Latviju konferencē pārstāvēja tobrīd vēl vides un reģionālās attīstības ministrs Māris Gailis, kurš konferencē uzstājās ar referātu, un Pašvaldību savienības izveidotā 5 cilvēku delegācija: Andris Jaunsleinis (Pašvaldību savienības priekšsēdētājs), Jānis Piešiņš (Pašvaldību savienības padomnieks, Reģionālās attīstības komitejas darba vadītājs), Jaunpils pagasta padomes priekšsēdētājs, Ludzas rajona padomes priekšsēdētājs un Līvānu pilsētas domes priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns, kurš konferencē darbu vērtē sekojoši:

— Šī tikšanās bija kā turpinājums tai politikai, ko aizsāka Baltijas valstu valdību vadītāji Visbijas konferencē.

Daudzi runātāji uzsvēra, ka jau 1987. gadā tika izvirzīta doma par Baltiju kā vienotu reģionu pasaules kartē, bet tikai šogad šis reģions ir konstitūējies kā vienots kopums. Un tikai vienoti nākotnē Baltijas jūras valstis var izcīnīt savu vietu pasaules ekonomiskajā kartē, jo pašlaik pasaulē notiek konkurence ne tikai valstīs, bet jau pasaules reģionu starpā — Eiropas Savienība, Dienvidaustrumāzija, Amerika, Japāna. Pastāv konkurence arī pašas EK valstu ietvaros. Viens no lielākajiem konkurentiem Baltijas reģionam ir Vidusjūras reģions, kura valstu starpā pašreiz notiek ļoti laba sadarbība. Tāpēc, zināmā mērā, sadarbība tiek veicināta arī starp Baltijas valstīm.

Kalmāras konferencē izskanēja doma, ka sadarbība, kas notiek tikai valstu valdību līmenī, ir nepietiekoša, tā pārsvarā izpaužas likumdošanas saskaņošanā. Vis-

svarīgākais sadarbības līmenis ir starp valstu reģionālajām un vietējām pašvaldībām, jo tikai tas var ierosināt visus pārējos kontaktus.

Pašlaik sadarbība, kas notiek starp Baltijas jūras reģiona valstīm, nekur netiek fiksēta, tāpēc konferencē pieņemtajā rezolūcijā paredzēts veidot koordinējošu institūciju, lai novērstu Baltijas jūras reģiona haotisku attīstību un mērķtiecīgāk ieguldītu līdzekļus, kas dotu iespēju šim reģionam kļūt par vienu no ekonomiski spēcīgākajiem.

Ļoti konkrēti par sadarbību starp reģionālajām un vietējām pašvaldībām runāja Polijas vienas vojevodistes vadītājs, viņiem jau ir arī konkrēti sadarbības projekti.

Māra Gaiļa lasītais referāts salīdzinoši bija kā Latvijas iespēju reklamēšana, nevis problēmu analīze. Viņš runāja par lielajiem projektiem, kas iecerēti mūsu valstī, akcentējot vides aizsardzību (attīrīšanas iekārtu būves, kas tagad notiek lielākajās pilsētās), arī par ostu attīstību. Zviedrijas pašvaldību pārstāvju runās varēja just, ka arī Zviedrijā nav īstas saskaņas starp valdību un pašvaldībām, — līdzko valdība nespēj kādu problēmu risināt, tā šo problēmu nodod pašvaldībām. Tā ka, ne tikai Latvijā, arī citur jūtams valdības diktāts. Bet sadarbību Baltijas jūras reģionā var veicināt tikai demokrātiski procesi šajās valstīs.

Bengts Holgersons (Baltijas jūras valstu COR darba grupas priekšsēdētājs) savā referātā teica, ka vēstures gaitā bija pārtrūkuši sakari ar Baltijas valstīm uz 60 gadiem. Savu vietu ekonomiskajā kartē šis reģions var iegūt no jauna, jo Rietumiem Austrumi ir vajadzīgi. Ja būs augsts dzīves līmenis Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, arī Polijā, labāk darbosies arī ekonomiskais tirgus starp šīm valstīm.

Pēc šīs pašvaldību konferences, 2. un 3. jūlijā Kalmārā notika arī Baltijas valstu ārlietu ministru tikšanās, tajādejādi Zviedrija vinnēja arī politiskā kapitāla ziņā, jo

Kalmāras pilsētas vārds, pateicoties šīm konferencēm, plaši izskanēja Eiropā.

Pozitīvi vērtējams tas, ka mēs tikām uztverti kā līdztiesīgi kolēģi Baltijas valstu vidū. Man izdevās nodibināt vairākus labus kontaktus. Tikos ar Zviedrijas ECOS Ouverture biroja pārstāvi. Tas ir EK fonds, kas finansē pašvaldību savstarpējās sadarbības projektus. Pāris tādi projekti ir Rīgā, bet Latvijā kopumā šai ziņā pieredzes nav, jo bija ierobežots pašvaldību skaits (30 tūkstoši), kas varēja pieteikties uz šiem projektiem. Tagad šis ierobežojums ir atcelts. Mūsu sarunas rezultātā es ceru dabūt tos reāli eksistējošo projektu (pārsvarā zināšanu un pieredzes apmaiņas) aprakstus, kādus pašlaik izstrādā Zviedrijas pašvaldības kopā ar citām EK pašvaldībām. Līdz 1997. gada 1. janvārim var iesniegt priekšlikumus ECOS Ouverture programmai un vienoties ar partneriem par konkrētiem projektiem. Domāju, ka mums pusgada laikā ir reāli iekļauties šai programmā.

Izdevās nodibināt kontaktus arī ar Kalmāras lēņa Lokālo pašvaldību asociāciju. Es viņiem izteicu divus piedāvājumus: veidot partnerattiecības starp Līvāniem un kādu no šī Zviedrijas apgabala pašvaldībām, un otrs, — veidot kopīgu īslaicīgo projektu (sociālo vai uzņēmējdarbības veicināšanai) EK programmu ietvaros.

Droši vien arī mūsu pagastiem jāsak domāt par to, kā kopīgi piedalīties šādos projektos, vienoties par kādu kopēju programmu. Tas nav jāuztver kā tūlītēja apvienošana. Mēs ar Jēkabpils pašvaldību gribam kopīgi pieteikties uz attīrīšanas iekārtu un komunālās saimniecības attīstības projektu.

Pēc Kalmāras konferences man ir reāli kontakti arī ar Zviedrijas Pašvaldību asociācijas vadību un ar EK Reģionu komitejas pārstāvjiem, kā arī ar vienu diezgan plašas pārstāvniecības mediju fondu.

Daina Kursīte

◆ Šīs vasaras sākumā visplašākās sabiedrības masas satrauca tirgotāju streiki Rīgā, piketi pie Latvijas valdības mājās, kā arī arodbiedrību aktivitātes. Visi šie notikumi bija saistīti ar Ministru kabineta 4. jūnijā pieņemtajiem «Noteikumiem par tirdzniecību Latvijas tirgos, gadatirgos, ielu tirdzniecības vietās un izbraukumos».

Preiļu un Līvānu pilsētu tirgos valdība ierastā darbīgā atmosfērā. Cik zināms, mūsējie arī nebrauca uz Rīgu, lai piediedrotos saviem kolēģiem streikā un piketos. Vai tas nozīmē, ka Preiļu un Līvānu tirgos viss ir kārtībā? Uz šo jautājumu lūdz atbildēt Valsts ieņēmumu dienesta rajona nodaļas nodokļu inspekcijas priekšnieci Mariju Smirnovu.

— Tirgi noteikti vēl ir jāsakārto. Valdība no saviem lēmumiem neatkāpsies. Tas nu ir skaidrs, tāpēc laikā, kad Rīgā virmoja tirgotāju kaislības, mūsējie jau nāca uz VID, lai nokārtotu vajadzīgos dokumentus. Un tā ir pati pareizākā rīcība.

Ministru kabineta noteikumi Nr.201 ir ļoti plaši, tāpēc pacentišos īsumā pastāstīt par svarīgāko. Noteikumi attiecas uz visiem tirgiem, kuriem noteiktā kārtībā piešķirts tirgus statuss neatkarīgi no to īpašuma veida (tirgus statusu piešķir pašvaldība). Noteikumos izklāstītas arī prasības, kādam tad jābūt tirgum. Svarīgākās no tām — jābūt cietam segumam, iekārtotam ar stacionāriem galdiem, slēgtām stacionārām tirdzniecības vietām pārtikas preču, kuras ātri bojājas, un nepārtikas preču pārdošanai. Jābūt nodrošinātām visām sanitārijas un higiēnas normām, preču veterinārās sanitārijas kontroles dienestam un priekšnoteikumiem kases aparātu izmantošanai.

Tirgoties Latvijas tirgos ir tiesīgi:

1) Latvijas Republikā reģistrētie uzņēmumi, juridiskās personas, kuru reģistrācijas dokumentos kā uzņēmējdarbības veids ir paredzēta tirdzniecība;

2) individuālā darba veicēji, kuri saskaņā ar izsniegt-

tajiem patentiem, reģistrācijas apliecībām un atļaujām realizē pašu ražotās preces, kā arī iepirkto precis;

3) fiziskās personas, kas nav ne individuālā darba veicēji, ne juridiskās personas, tirgos drīkst pārdot TIKAI PAŠU RAŽOTO lauksaimniecības produkciju. Tādā gadījumā ir jāuzrāda pašvaldības izdota izziņa par zemes lietošanas tiesībām. Var pārdot arī pašu iegūtu zvejniecības produkciju un medījumus, uzrādot speciālu atļauju. Protams, var pārdot savvaļas augus, ogas, sēnes un riekstus. Visbeidzot, var pārdot arī lietotas PERSONĪGĀS mantas.

Tirgus administrācija ir atbildīga par to, lai būtu radīti vislabvēlīgākie apstākļi vietējiem lauksaimniekiem pašu ražotās produkcijas realizācijai.

Visām juridiskām personām jau ar 1. jūniju jābūt kases aparātiem. Fiziskās personas, kas ir individuālā darba veicēji, var tirgoties tad, kad izņemta reģistrācijas apliecība individuālā darba veikšanai. Šo apliecību izsniedz Valsts ieņēmumu dienesta rajona nodaļa. Kas nepieciešams apliecības saņemšanai, var uzzināt Valsts ieņēmumu dienestā.

Tirgoties ar rūpniecības precēm var tikai tad, ja ir uzstādīts kases aparāts. Ja nav kases aparāta, līdz 30. septembrim vēl iespējams tirgoties, par katru pārdoto preci izrakstot stingrās uzskaites kvīti.

Svarīgs noteikumu punkts ir arī tas, ka individuālā darba veicēji no realizētās preču summas maksā pašvaldībai 5 procentus lielu nodevu. Šo nodevu maksā arī juridiskās personas, kas nav pievienotās vērtības nodokļa maksātāji (šiem pieciem procentiem jābūt ieprogrammētiem kases aparātā).

Atbildību par noteikumu ievērošanu uzņemas tirgus administrācija. Ja noteikumi tirgū tiek pārkāpti, admi-

nistrācija būs spiesta maksāt 1000 latu lielu soda naudu.

Kas jāzina tiem, kas tirgojas? Visām precēm jābūt ar pavaddokumentiem — stingrās uzskaites pavaddokumentiem vai muitas deklarācijām. Pārtikas precēm obligāti jābūt dokumentam, kas apliecina to kvalitāti. Ikvienam pārdevējam, kas tirgojas ar pārtikas precēm, jābūt veselības grāmatīnai. Tirdzniecības vietās kases aparātos nedrīkst būt neregistrētas naudas summas. Bez tam ir aizliegts nodot tirdzniecības vietu citai juridiskai vai fiziskai personai.

Bet tagad par ielu tirdzniecību. Ielu tirdzniecības vietas nosaka un atļaujas izsniedz pašvaldība. Realizēt drīkst pašu izgatavotus mākslas priekšmetus, daiļamatniecības izstrādājumus, ziedus (importētos ziedus — tikai ar kases aparātiem), savvaļas ogas, augus, sēnes, kvasu un alu no cisternām (mucām), saldējumu, bezalkoholiskos dzērienus, karstās uzkodas (pirādījumus), ja to kvalitāte atbilst sanitārijas un higiēnas normām, kā arī grāmatas, ja ir speciāli iekārtota stacionāra vieta un kases aparāts.

Izbraukuma tirdzniecība ar pārtikas un nepārtikas precēm masu pasākumu (dziesmu un deju svētki, sporta un kultūras pasākumi, reliģiski svētki) vietās iespējama ar pašvaldības atļauju. Zemnieki pašražoto produkciju var pārdot bez kases aparāta, bet pārējiem kases aparāts ir obligāts.

Jāsaka, ka pēdējās dienās tirgotāji, kas nav juridiskas personas, aktīvi nāk uz VID saņemt reģistrācijas apliecības. Piemēram, 10. jūlijā vien bija ieradušies seši. Lai reģistrācijas apliecību izsniegtu atvieglotu līvaniešiem, plānojam nākamnedēļ braukt uz Līvāniem. Kārtība tirgū jābūt.

L.Kirillova

Mūsu novadnieks — Kazimirs Anspaks

Sēž vecuks Mālkalnā pie plīts

Un skatās vienā punktā nerunīgs,

No pīpes vecās lēni dūmi kūp...

Tam ausīs šalko Augstās salas bērzi

Un plašās Sibīrijas aukstais ziemas vējš.

Tā, ar pašacerētām vārsēm savu atmiņu pavedienu sāk šķetināt mūsu — Rudzātu pagasta cilvēks — Kazimirs Anspaks. Cilvēks, kurš izejot Sibīrijas Golgātas ceļu, spējis saglabāt neizsīkstošu optimismu, kļuvis par teicamu pedagogu, mākslinieku un beidzamajos gados prieku radis biškopībā, ābeļu selekcijā un rakstot dzeju. Uz jautājumu, vai maz ir tāds darbs, ko neprot skolotājs, viņš atbildēja ar smaidu un novēlējumu: «Dod, Dieviņ, visu zināt, prast, bet ne visu darīt!»

Atmiņas par pagājušām dienām

Man dzīves kamols šķetināties sāk.

Nāk prātā bērniņa un jaukās dienas,

Kad, ganu gaitās ejot,

Bij kājas sadurtas, pa mežu skrienot, basās.

1930. gada 25. novembrī Anspaku Jāņa un Helēnas ģimenē Preiļu pagasta Augstās salas mājās piedzima ceturtais dēls — Kazimirs. Bērniņa pagāja ātri un nemanot. Astonu gadu vecumā Kazimirs sācis ganu gaitas. 9 gadu vecumā sācis apmeklēt Priekļu septiņgadīgo skolu. Ganos ejot, mācījies pīt grozus, cepures, vīzes, spēlēt uz tēva izgatavotās kokles, mazliet vēlāk — arī uz vijoles. Ganos iedams, iepazīs dabas skaistumu, ko mēģinājis ar krāsu zīmuliem un akvareļkrāsām pārnest uz papīra. Savukārt skolā palīdzējis skolotājiem veidot uzskates līdzekļus, dekorācijas.

Smagas atmiņas ir atstājis 1940./41. gads, jo daudzi tuvi, pazīstami cilvēki tika spīdzināti, slepkavoti un izsūtīti. K.Anspaka tēvam šai laikā atņēma daļu lopu, zemes. Sākās karš, nemiera pilnas dienas. Atklājās «baigajā gadā» pastrādātie noziegumi. Armijā iesauca Kazimira vecākos brāļus — Jāni un pēc tam Aleksandru. Viss saimniecības darbu smagums gūlās uz tēva, vidējā brāļa un Kazimira pleciem. Māsa, kas bija visjaunākā ģimenē, palīdzēja mātei.

Pēc Lielā Tēvijas kara sākās represiju laiks. No tā saglabājusies baigās atmiņas, kuras arī tagad Kazimirs Anspaks stāstīja ar pārdzīvotuma asarām acīs. Lūk, viena šāda epizode. Tēva sūti, Kazimirs devās pēc oglekļu kalķu dedzināšanai. Netālu no Steķu sila viņu apstādīnāja vairāki padomju armijas cīnītāju drēbēs tērti brunoti vīri, vaicājot, kur paslēpušies partizāni — bandīti, kuriem zēns nesot ēdamo. Kazimirs atbildējis, ka ejot pēc oglekļu un par partizāniem neko nezina. Tad

kareivji, briesmīgi lamājoties, sākuši zēnu grūstīt. Bet virsnieks licis pielādēt ložmetēju un pavēlējis Kazimiram spert savā dzīvē pēdējos soļus — 20 soļus pret pielādēto ložmetēju, 20 soļus pretī savai nāvei. Kad zēns noskaitījis pēdējo nāves trīsdesmit sperto soli, atskanējuši nirdzīgi smieklī un lamas, pavēlot uz karstām pēdām vākties prom.

Šķiet, katra spertā soļa atbalsi, stāstot izsāpēja sirmās skolotājs un izjutām to arī mēs.

1949. gada 25. marts, kā daudziem mūsu zemes ļaudīm, arī Anspaku ģimenei bijis vistrāģiskākā diena mūžā. Tēvu, māti, mūsu un Kazimira Anspaku izsūtīja uz Omskas apgabala Isiļkula rajona Čkalova kolhozu. Cilvēkus vagonos dzina kā lopus, Vaimanas, kliedzieni, šausmas un sāpes Pārņēma cilvēku sirdis un prātus. Vilciena svilpiens un kustības sākums Aprakstāms nebūs nevienam, nekad. Asaru straumes, kas plūda no acīm, Sakusa kopā ar Dzimtenes zemi.

Vienpadsmit diennaktis klauzēja lopu vagona riteņi, aizvedot vairākus desmitus tūkstošus latviešu aizvien tālāk svešumā.

Čkalova kolhozā Kazimirs Anspaks pieteicies strādāt par dārznieku, kura darbā nostrādājis līdz 1950. gada rudenim.

Strādājis esot labi, izpelņījis daudz darba dienā, bet par tām saņēmis tikai 12,5 kilogramus graudu. Ar šo devu vajadzēja izdzīvot līdz jaunam rudenim.

Lai palīdzētu ģimenei, Kazimirs licis lietā zīmētāja talantu — iebrucējiem vāciešiem sācis palielināt un zīmēt svētbildītes ar izteiciem no Bībeles. Par to ātri vien viņu arestēja. Aresta cēlonis — reliģijas propaganda. Pēc vairākkārtējām spīdzināšanām atlaists (nakts laikā, svešā pilsētā) ar noteikumu, ka svētbildu zīmēšanu pārtrauks. Pēc tam trīs mēnešus strādājis piespiedu darbos mežā, tad kolhozā. 1951. gadā iestājies Bojevojas vidusskolā. Vēlu vakaros un pa naktīm zīmējis sienas tepikus, lai nopelnītu līdzekļus mācībām. Pēc vidusskolas beigšanas sācis strādāt Margenovas astoņgadīgajā skolā par zīmēšanas, rasēšanas un darbmācības skolotāju.

1956. gada pavasarī spēcīgākā pazīņoja, ka Anspaku ģimene izsūtīta nepamatoti un tiek noņemta no uzskaites. Pēc dažām dienām viņi jau bija ceļā, lai dotos uz Latviju.

Pēc atgriešanās dzimtenē vietējā vara neļāva no jauna celt Augstās salas mājās, bet vecās bija nopostītas līdz pamatiem.

Kazimirs Anspaks savas brīvās stundas vismīļāk aizvada gleznojot.

Šī paša gada rudenī Kazimirs Anspaks sāk strādāt Rudzātu vidusskolā. Skolotājs atceras, ka pirmie gadi bijuši īpaši grūti. Neskatoties uz to, darbs skolā esot veicies. Tēlotājā mākslā un rasēšanā Kazimira Anspaka skolēni izcīnīja gan rajona, gan republikas mēroga vairākas pirmās un citas godalotas vietas. Darba alga bija maza, jo mācāmo stundu bija maz. Tomēr darba bija vairāk nekā vajag — skolas noformēšana, plakātu, lozungu zīmēšana un citi sabiedriskā kārtā veicami darbi, kuri, protams, apmaksāti netika.

Tēvs un māte pensiju nesaņēma, jo darba stāžā neskaitīja Sibīrijā nostrādātos septiņus gadus. Tādēļ Kazimirs Anspaks bija spiests Rudzātu padomju saimniecībā remontēt traktor un automašīnu sēdekļus, kā arī brīvdienās un brīvlaikos veikt visdažādākos darbus, lai nopelnītu atļauju plaut sienu vismaz tuvākajos grāvjos.

Bet tiem, kas vergu gaitas gāja ciešot Tur tālās Sibīrijas aukstumā un badā, Tiem darba pajas netiek ieskaitītas šodien, Tie taču nestrādāja mūsu

padomjuvaras labā.

Jau tūkstošiem, kas izsūtīti bija,

Pie Dieva ir, vai velna varā.

Un nesaņemot pensijas ne graša,

Tie aizgājuši prom uz mūža mājām.

Bet tie, kas vēl ir palikuši dzīvi,

Sirgst ciešot jaunas moksas jaunā varā —

Tiem pensijas zem bada sliekšņa maksā.

Visu sevi, savas dzīves 43 gadus Kazimirs Anspaks ir veltījis skolai. Skolotājs K.Anspaks vairākas reizes apbalvots ar atzinības un goda rakstiem, kā arī vairākam medaļām — nozīmītēm, ar izglītības darba teicamnieka nosaukumu. Mācot savus priekšmetus (tēlotāj mākslu, darbmācību), skolotājs mācījis bērniem saskatīt dabā skaisto, vienreizējo. Daudz uzmanības skolotājs veltījis darba mīlestības, pacietības un zinātkāres audzināšanai. 13 skolēnus skolotājs Anspaks sagatavojis sekmīgi iestāties lietiskās mākslas vidusskolā un augstskolās attiecīgajās fa-

kultātēs. Arī tagad mūsu skola lepojas ar jaukajiem skolotāja Kazimira Anspaka sienu gleznojumiem un viņa darinātajām gleznām. Spēku un sīkstumu, ar ko stāties pret dzīves grūtībām, K.Anspaks smēlies savā ģimenē, kuru dibinājis 1957. gadā, apprecot savu kolēģi, fizikultūras skolotāju Olgu.

Lēpns un gandarīts skolotājs Kazimirs Anspaks var būt ar saviem bērniem — dēlu, kurš beidzis Rēzeknes lietiskās mākslas vidusskolu un visu laiku strādā vienā darba vietā — Preiļu patērētāju biedrībā par mākslinieku noformētāju. Meita beigusi Latvijas Universitātes Ekonomikas fakultāti, studējusi Zviedrijā un Dānijā.

Saviem vecvecākiem par prieku aug arī darbīgs un zinātkārs mazdēls. Pēdējos gados K.Anspaks prieku un mierinājumu rod savā augļu dārzā, kurā ražu dod vairāk nekā 20 paša potētas ābeļu šķirnes. Kad arī ir sliktis laiks, viņš vislabprātāk nodarbojas ar grozu pīšanu, karošu grebšanu, grābekļu un bišu stropu gatavošanu.

Beidzamajā laikā savas atmiņas, pārdomas skolotājs mēģina izteikt dzejas rindās. Šajā atmiņu stāstījumā visas vārsas ir Kazimira Anspaka sacerētas.

Lai gan pa šo laiku ir pārciestas vairākas sarežģītas operācijas, mūsu skolotājs Anspaks ir optimisma pilns un atzīst, ka dzīve ir pagājusi kā viens skaists mirklis. Tikai mazliet skumjš smaidis pavīd viņa sejā, kad atvadoties viņš mums saka:

Es apzinos, ka dzīves kamols drīz būs galā,

Es aiziešu, lai neatgrieztos vairs,

Man ceļš uz citu planētu jau lemts...

Aprakstu par skolotāju Kazimiru

Anspaku sagatavoja Rudzātu

vidusskolas skolēni

Ronalds Marcinkevičs, Guntis Viļums,

Diāna Laugale, Līga Zverbule,

Brigita Puncule un vēstures

skolotājs Ēvalds Kārklis

No skolēnu aprakstu konkursa «Mans

laikabiedrs» materiāliem

Latvijas jaunatnes izlases dalībniece Evita Erte no Galēniem.

Jaunie sacenšas Rīgā

Ja vieglatlētikas veterāni plašākai publikai galvenokārt atrādās tikai Latvijas čempionātā, tad skolu vieglatlētjiem sacensību ir daudz vairāk. Un tomēr īpašu vietu starp tām gadu no gada saglabā skolēnu sporta spēles, agrākos gados sauktas arī par skolnieku spartakiādi. Tā vai citādi dēvētas, šīs sacensības šogad notika jau 49. reizi.

Dienās, kad Preiļi bija ciemiņu pārpilni, rajona jaunie vieglatlētņi devās sacensties uz Rīgu. Ko tad iespēja mūsu jaunā maiņa? Nu, tādu medaļu ražu, ko ievāca mūsu cienījamās dāmas un kungi tepat Preiļu stadionā, protams, neatvedām, bet savu tiesu nopelnījām gan!

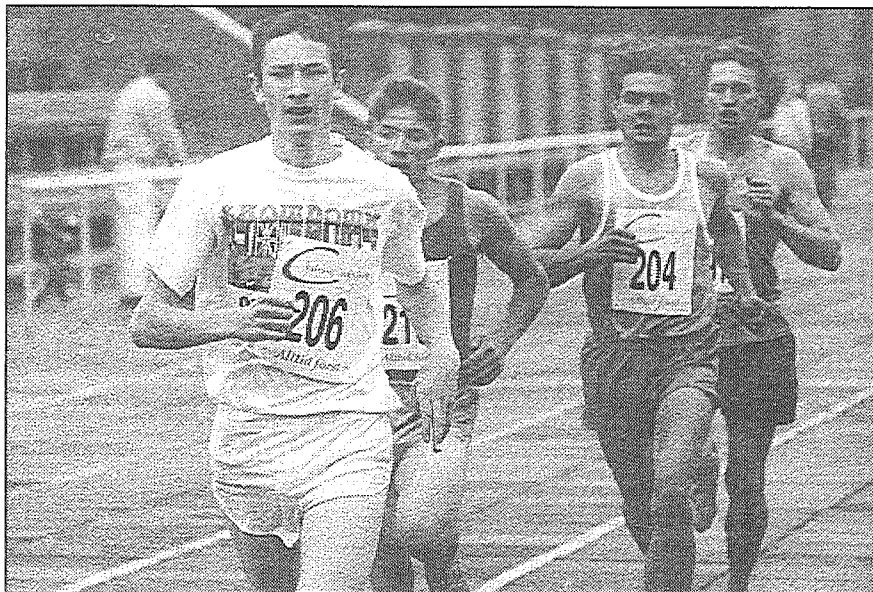
Un tās visspožākās godalgas uz Galēniem pārveda Evita Erte par uzvaru 3 km soļošanā ar rez. 15 min. 15 sek., uz Līvāniem Guntars Panteļejevs par ātrāko skrējēju 3000 m distancē — 9 min. 24,4 sek. (par 9 sek. apsteidzot otrās vietas ieguvēju) un uz Priekuliem Jānis Brakovskis par 48 m 48 cm tālu diska (1,5 kg) raidījumu. Jāņa uzvara bija pat vēl pārliecinošāka, jo otrais labākais iespēja sasniedz vien 42 m 84 cm.

Otrās vietas izcīnīja Jānis Brakovskis lodes (6 kg) grūšanā ar rez. 14 m 35 cm un Juris Iljins trīsoļlēcšanā ar rez. 14 m 28 cm. Visu šo gadu Juris sīvi cīnās ar liepājnieku Eduardu Noreiķi, cīnās ar mainīgām sekmēm. Šoreiz zaudēja, lai pēc nedēļas Prezidenta balvu izcīnītu Valmierā, pārstāvēd savu novadu, revanšētos. Un vai tad labs sāncensis nav zelta vērts? Galu galā konkurence ir galvenais virzītājspēks ne tikai uzņēmējdarbībā, bet arī sportā. Par konkurences trūkumu jau nu nepavisam nevar žēloties riebīniete Antra Upeniece.

Soļotāju aktivitātes, spožā uzvara valsts sacīkstē pār Zviedriju, iespēja sacensties starptautiskās sacensībās (kā nekā arī trīs soļotāji jau Atlantā), radījušas pacēlumu šīnī sporta veidā valstī, kas izpaužas arī rezultātos. Lai saglabātu savas pozīcijas valsts jaunatnes izlasē, nāksies vasarā krietni pastrādāt. Šoreiz Antrai bronzas medaļa 3 km soļošanā ar rez. 15 min. 28,9 sek. Bronzas vērtībā arī Evitas Ertes 3000 m skrējiena rezultāts — 12 min. 03,6 sek. Trešā vieta arī Jurim Iljinam tāllēcšanā — 6 m 47 cm.

Katru gadu uz republikas galvenajām skolēnu sacensībām cenšos aizvest arī kādu iesācēju, kas sevi vislabāk apliecinājis rajona vienaudžu sacensībās. Šis bija pirmās sacensības ārpus sava rajona robežām Rudzātu vidusskolas skolniekam Ivaram Skraučam. Reti kuram izdodas ar pirmo piegājieni iesaistīties cīņā par medaļām, bet Ivars to spēja, disku (1 kg) aizlidinot 35 m 78 cm tālu un izcīnot 4. vietu. Skolotājs Jānis Pintāns pēdējos gadus sevi arvien nopietnāk piesaka arī kā vieglatlētikas speciālistu, jo līdz šim viņu vairāk pazinām kā tūrisma un orientēšanās sporta piekritēju. Cerams, ka Ivaram būs arī sekotāji līdzīgi kā Jānis Brakovskis Priekuļos ievadīja īstu metēju plejādi.

Toties Riebīnos augstlēcšana jau sen ir bijusi cieņā. Rezultāti, ko uzrāda labākie jaunie augstlēcēji valstī, gan vēl ir krietni patālu no riebīņu varešanas. Un tomēr ar

Guntars Panteļejevs vislaprātāk skrien priekšgalā, — pat sacenšoties viru konkurencē rajona čempionātā.

Ne no labas dzīves atgriezies soļošanā Normunds Piebalgs (skriet neļauj trauma). Aigars Salenieks to uzver filozofiski — sak, paskatīsimies!

katru gadu arī viņi ir gājuši kādu solīti uz priekšu, jāsaka laikam centimetrus uz augšu. Jābrauc vairāk uz sacensībām, jākrāj pieredze. Šoreiz Vladimirs Patrejevs pārvarēja 1 m 75 cm augstumā novietotu latīņu un izcīnīja 7. vietu, bet Jevģenija Popmane ar 1 m 45 cm augstu lēcieni ierindojās 8. vietā. Vēl labāko desmitā spēja iekļūt Preiļu 1. vidusskolas trīsoļlēcējs Jānis Bernāns ar 11 m 75 cm tālu lēcieni izcīnīdams 9. vietu.

Nu ko, no 16. līdz 18. jūlijam Valmierā Latvijas jaunatnes meistarsacīkstes, pēc tam izlases dalībniekiem Baltijas kausi. Pēc katras pārvarētas barjeras seko nākošā — sportā kā jau dzīvē.

Pieaugušie cīnās Valmierā

Otro gadu valsts vieglatlētikas sacensību kalendārā pieaugušiem ir sacīkstes, kuras ar savu klātbūtni pagodina Latvijas prezidents. Tās arī saucas — Valsts prezidenta kausa izcīņa starp novadu komandām. Lai kā arī Daugavpils pārstāvji necenstos Latgales novada komandu vispirms jau savākt no savas pilsētas un rajona vieglatlētu vidus, tomēr bez mūsējiem gluži iztikt viņi nevar. Uz Valmieru tika aicināti, turp devās un arī startēja:

Antra Upeniece, 5 km soļošanā — 26.10,9 — 2. vieta;
Aigars Salenieks, 10 km soļošana — 45.33,5 — 2. vieta;
Juris Iljins, trīsoļlēcšana — 14,07 — 4. vieta;
Ivars Zeltiņš, 1500 — 4.06,0 — 4. vieta;
Jānis Māsāns, diska mešana — 42,02 — 6. vieta.

Katrā disciplīnā novadu pārstāv tikai viens sportists, individuāli tiek pieļauti pie starta tikai valsts izlases kandidāti. Atgādināšu, ka pagājušā gada sacensībās lodes grūšanā uzvarēja Jānis Māsāns. Šoreiz «sarunāts» bija ludzānietis Lukašenko, kurš pēdējā brīdī tomēr izvēlējās robežsargu sacensības Balvos un Latgalei tika kārtējā nulle.

Šīs neizdarības komandu organizētot (astonaņas nulles), arī bija par pamatu tam, ka nācās zaudēt Vidzemes komandai (115 p.

pret 128 p.). Rīdžinieku komanda protams bija ārpus konkurences — 168 punkti, bet tur jau tie paši novadu labākie spēki satek. Kurzemieki spēja savākt 95 punktus, bet zemgalieši tikai 66 punktus.

Lai kā tur arī nebūtu, minētajiem sportistiem šīs sacensības kalpoja arī kā pēdējā spēku pārbaude pirms Lauku sporta spēlēm Ozolniekos.

Un visi kopā dodas uz Ozolniekiem

Dienā, kad «Novadnieks» dosies ceļā pie lasītāja, Ozolnieku stadionā uz starta izeis 20 labākie rajona pieaugušo izlases dalībnieki. Pirms 4 gadiem Ludzā bijām piektie, pirms diviem gadiem Balvos — astotie, Ozolniekos — ? Lai prognozes paliek lasītāju ziņā, vienu gan solu — cīnīsimies!

Lai lasītāji varētu just līdzīgi arī kādam konkrētam sava pagasta, pilsētas sportistam, daru zināmu arī vieglatlētu komandas sastāvu un disciplīnas, kurās viņi piedalīsies.

1. Antra Upeniece — 3 km soļošana.
2. Inga Erte — 3 km soļošana.
3. Vija Čaunāne — 3 km soļošana, 1500.
4. Olga Borisova — 7-cīņa, augstlēcšana.
5. Māriete Kozlovska — 100, tāllēcšana.
6. Eva Petrāne — 1500, 3000.
7. Svetlana Paškova — 400 m/b, 200.
8. Aigars Salenieks — 10 km soļošana.
9. Vjačeslavs Grigorjevs — 10 km soļošana.
10. Jāzeps Šņepsts — šķēps, lode.
11. Jānis Māsāns — lode, diska.
12. Jānis Brakovskis — lode, diska.
13. Juris Iljins — trīsoļlēcšana, tāllēcšana.
14. Andrejs Vanags — trīsoļlēcšana, tāllēcšana.
15. Ivars Zeltiņš — 800, 1500.
16. Andrejs Bondarevs — 800, 1500.
17. Oļegs Ļedovskojs — augstlēcšana, 110 m/b.
18. Aldis Adamovičs — 400, 800.
19. Aivars Podskočijs — 100, 200.
20. Normunds Piebalgs — 10 km soļošana.

Jāzeps Lazdāns, SK «Cerība» vieglatlētikas nodaļas vecākais treneris

Kristīgās ticības mācība skolās

◆ Latvijas Republikas 6. Saeima 1996. gada 17. jūnijā sēdē pieņēma nepieciešamos grozījumus Reliģisko organizāciju likumā. Valsts prezidents likumu parakstīja un izsludināja 1996. gada 3. jūlijā. Publicēts laikrakstā «Latvijas Vēstnesis» 3. jūlijā. Izdarītie grozījumi ar likuma spēku nodrošina iespēju mācīt kristīgo ticības mācību skolās.

Reliģisko organizāciju likumā šo iespēju tagad garantē 6. pants «Reliģiskās organizācijas un izglītība», kurš nosaka:

1) Ikvienam ir tiesības apgūt ticības mācību gan individuāli, gan kopā ar citiem reliģisko organizāciju mācību iestādēs.

2) Valsts un pašvaldību skolās kristīgās ticības mācību var mācīt personām, kuras rakstveidā izteikušas vēlēšanos to apgūt. Nepilngadīgās personas iesniegumu par vēlēšanos apgūt kristīgās ticības mācību iesniedz ar vecāku vai aizbildņu rakstveida piekrišanu. Ja nepilngadīgā persona ir jaunāka par 14 gadiem, tās vietā iesniegumu iesniedz šīs personas vecāki vai aizbildņi.

3) Kristīgās ticības mācību māca pēc Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprinātas mācību programmas evaņģēliski luteriskās, Romas katoļu, pareizticīgo, vec ticībnieku un baptistu konfesiju pedagogi, ja skolā ir vismaz 10 skolēnu, kuri vēlas apgūt attiecīgās kristīgās konfesijas mācību. Pedagogus izvirza konfesijas vadība, un tos atestē Izglītības un zinātnes ministrija.

4) Valsts un pašvaldību pārziņā esošajās nacionālo minoritāšu skolās, ievērojot skolēnu un viņu vecāku vai aizbildņu vēlēšanos, Izglītības un zinātnes ministrijas noteiktajā kārtībā var pasniegt arī attiecīgajai nacionālajai minoritātei raksturīgo ticības mācību.

Šo vēsturisko momentu mūsu valsts kristieši gaidīja vairāk kā 50 gadus. Tagad, pieņemot šo tik svarīgo likumu, kristiešiem respektētas tiesības audzināt bērnus atbilstoši savam pasaules uzskatam un izjūtai. Kā redzams no likuma, kristīgo ticības mācību skolās mācīs tikai piecu Latvijas lielāko kristīgo konfesiju pedagogi, kuras izvirzījušas evaņģēliski luteriskās, Romas katoļu, pareizticīgo, vec ticībnieku un baptistu konfesiju vadības. Ieteiktos pedagogus atestē Izglītības un zinātnes ministrija. Līdz ar to mācības notiks pēc ministrijas apstiprinātas programmas. Te tiek panākta kontrole pār sektu invāziju skolās, kuras diskreditēja kristīgo ticības mācību, ļoti bieži radīja nepieļaujamo konfrontāciju starp bērniem un viņu vecākiem, bet reizēm pat bērnus garīgi kroploja.

Likums paredz, ka attiecīgās konfesijas mācība tiks mācīta skolā, ja tajā ir vismaz desmit skolēnu, kuri vēlas šo mācību apgūt. Valsts un pašvaldību pārziņā esošajās nacionālo minoritāšu skolās būs iespējams apgūt arī attiecīgajai minoritātei raksturīgo ticības mācību.

Izglītības likumā nepieciešamais papildinājums vēl nāks ar ētikas kursa piedāvājumu ateistiski orientētu vecāku bērniem vai tādiem, kuru reliģiskā pārliecība ir cita, kas ir Latvijas tradicionālo lielāko kristīgo konfesiju mācības pamatā. Tātad katram skolēnam būs jāizvēlas vai nu kristīgās ticības mācība vai ētika.

Vienreiz ir skaidrs, ka beidzot vairāk kā 1,5 miljoni kristīgo cilvēku mūsu valstī iegūs likumīgu iespēju kristīgi audzināt savus bērnus arī skolā un kristīgās ticības mācība atkal atgriežas skolā. Priekšā nopietns darbs Izglītības un zinātnes ministrijai, baznīcām, kristīgajiem pedagogiem un arī vecākiem, lai pieņemto likumu pilnvērtīgi varētu realizēt dzīvē.

Mīlie vecāki! Likums ir izstrādāts un pieņemts. Viss atkarīgs no jums. Mācīsim savus bērnus, lai viņi saprastu Dieva patiesību un dzīvotu pēc Dieva likumiem, kuru pamatā ir Kristus mīlestība un taisnības principi. Apzināsim savus uzdevumus un pienākumus, kas ar to saistās.

Andrejs Naglis, 6. Saeimas LZS, KDS, LDP frakcijas deputāts

Preiļi — «Fledermaušu» dzimtā pilsēta vai tikai atrašanās vieta?

Kā katru gadu jūlijā, arī šovasar ikgadējais bērnu popgrupu festivāls «Draugi» un tikšanās Alūksnes rajona Rezakā kopā sauc dziedātājus no visas Latvijas. Ik vasaru šeit dziedot satiekas gan Latvijas labākās, gan arī mazāk pazīstamas bērnu popgrupas. Tiekoties un, kā to paredz festivāla nosaukums, sadraudzējoties, veidojas pēc tam nodēriģi sakari.

Preiļu rajona padome ir daudzreiz «Fledermaušus» sponsorējusi, par līdzšinējo atbalstu sakām tai lielu paldies, taču mūsu nesensais lūgums apmaksāt «Draugi-96» izdevumus diemžēl tika noraidīts. Šajā sakarā «Fledermaušiem» rodas sekojošas pārdomas.

Rajona padomes un citu sponsoru (Preiļu KN, firmas «Erato» vadītāja V.Plivdas, firmas «Arka» un firmas «Ozols» vadītāju Ā.Vučāna un J.Baibas, Preiļu 1. vidusskolas direktora J.Eglīša) mums atvēlētos līdzekļus neesam tērējuši atpūtai, bet gan centušies «Fledermaušus», Preiļu un visbeidzot Latgales vārdu likt godā. Latgales TV festivālā «Rēzekne-95» «Fledermaušiem» tika piešķirta skatītāju simpātiju balva. Šī gada februārī apmēram 40 citu Latvijas bērnu popgrupu konkurencē kļuvām par Jelgavas bērnu popmūzikas festivāla «Popskaņās» laureātiem. Ar 2. vietas diplomu mūsu dziedātprasmi novērtēja konkursa «Ko tu proti?» žūrija. Esam uzstājušies «Mikrofona TV vakarā», un ir ieskaņota jau otra «Fledermaušu» kasete, ko finansālu atpūtu dēļ diemžēl nav iespējams izdot.

Visbeidzot esam piedalījušies prestižākajā Latvijas bērnu popgrupu festivālā «Saules zaķis-96». Šogad bijām vienīgā Latgales grupa, kas spēja iziet stingro atlasu, kad no 45 republikas un ārzemju bērnu popgrupām tiesības uzstāties festivāla koncertos ieguva tikai 22. «Fledermauši» koncertē ar pašu iegādātu aparāturu, kādas rajonam nav. Par savu naudu šo aparāturu arī papildinām un uzlabojam.

Ja arī turpmāk gribam būt Latvijas labāko bērnu popgrupu skaitā, mums jāpiedalās festivālos un konkursos, jābūt kopā ar sev līdzīgiem, jānotur sakari, jo tas ir svarīgi, lai noturētos pašreizējā līmenī un pilnveidotos. Tāpēc vajadzīgs arī brauciens uz Rezakas «Draugi-96», kas, kā teikts jau sākumā, nav tikai dziedāšana un atpūta vien.

Rajona padomei, acimredzot, nav vajadzīgi ansambļi, kas koncertē ārpus rajona robežām, jo tas mūsu rajona budžetam ir par smagu, tāpēc, neskatoties uz to, ka bez maksas esam gan organizējuši, gan atbalstījuši rajona pasākumus, šoreiz esam spiesti lūgt sponsoru palīdzību (grieztijs KN vai pa tālr. 22200).

Preiļieši, palīdziet! Lai Preiļi «Fledermaušiem» nebūtu tikai ģeogrāfisks jēdziens.

Fledermause Inga

Folkloras svētki Upmalā

Miļi cilvēki uzaicināja apmeklēt folkloras ansambļu saietu, kas notika 7. jūlijā Upmalā.

Ļoti iepriecināja Vārkaviešu viesmīlība, bagātīgi un gaumīgi klātie galdi un pēc senču receptes gatavotais siers un miestīņš, bet galvenais — dziesmas, kurās izskanēja sentēvu gars pret skaistajām, vasarīgajām debesīm.

Sevišķi iepriecināja Arendoles ansambļis «Dzeipurs», par kuru jāpateicas mākslinieciskajam vadītājam Andrejam Vingrim un mūsu «uguntiņai», bibliotēkas vadītājai Marijai Salcevičai, visiem ansambļa dalībniekiem un sponsoriem.

Izsakām vissirsnīgāko pateicību svētku organizatorei, skolotājai Janīnai Vilmanei.
Anna Ivanova (Arendolē)

Latviešu tautas drošākais eksistences pamats un stiprākais Latvijas balsts — tās zeme, tauta un darbs.

Latvijas valsts un līdz ar to arī Latvijas tautsaimniecības nākotne ir jaunatne, tādēļ tā jātuvina zemei, jāpanāk, lai tā apjaustu savas saknes, savu senču darba tikumu un mīlestību uz savu tēvu zemi un lai tā kļūtu savu senču cienīga mantiniece.

Visā pasaulē ar jaunatnes sagatavošanu nodarbojas starptautiska jaunatnes organizācija «Mazpulks». Ar savām darba metodēm un saturu mazpulki būtiski atšķiras no citām jaunatnes organizācijām.

Divdesmito gadu beigās mazpulku kustība sāka izvērsties arī Latvijā. Savā laikā jau Dr. Kārlis Ulmanis mazpulku sakarā ir teicis šādus vārdus: «Dodiet saviem bērniem vairāk brīvības. Radiet viņiem arī iespēju baudīt sava darba augļus jau no paša sākuma. Dodiet saviem bērniem rokās mazu īpašumu jau no

pašas mazotnes. Ļaujiet viņiem pavairot šo īpašumu caur viņu pašu pūlēm un pieradiniet viņus tādā ceļā nodoties māju darbiem, ieaudzinot viņos mīlestību uz zemi, uz lopiem un ražīgu darbu. ... Tam bērnam, kuram patīk zemes darbi, dodiet stūrīti zemes un raža no šī zemes stūrīša lai ir viņa. Tam bērnam, kuram patīk zirgi, dodiet kumelju, lai viņš audzē to par savu. Citam dodiet atkal teliņu, jēriņu, sivēntiņu.»

Šī apraksta autors Jānis Būmanis bija 766. Rudzētu mazpulka dalībnieks. Apraksts veidots, izpētot Latvijas Valsts arhīva materiālus un iztaujājot vēl dzīvos bijušos Rudzētu mazpulka dalībniekus. Izmantoti viņu dokumenti, atmiņas un arī autora paša atmiņas, kā arī citi materiāli.

Autors ir ļoti pateicīgs par atbalstu bijušajai mazpulka vadītāja palīdzībai A.Raudivei un bijušajiem mazpulcēniem E.Bogdanam, A.Cakulām un citiem.

Jānis Būmanis

766. Rudzētu mazpulka vēsture (1935.g.-1940.g.)

stiprināts Rudzētu pamatskolas pārzinis J.Bricis. Ar 1935. gada 27. novembra LLK rakstu Nr. 46633 par mazpulka vadītāja palīdzību tiek apstiprināta skolotāja A.Raudive, kura šajā amatā strādā līdz 1938. gada 29. jūlijam. Pēc tam viņas vietā ar LLK rakstu Nr. 27827 apstiprina skolotāju M.Brici.

1937. gada 13. jūlijā Līvānu pagasta Mežancānu I pakāpes pamatskolā tiek nodibināta 766. Rudzētu mazpulka nodaļa. Par šīs nodaļas vadītāju ar 1937. gada 4. augusta LLK rakstu Nr. 35118 tiek apstiprināta šīs skolas pārzine E.Geidāne. Nodaļā tiek uzņemti 8 Mežancānu skolas skolēni.

Ar 1937. gada 18. oktobra LLK rakstu Nr. 41988 766. Rudzētu mazpulks tiek ieskaitīts standarta reģistrā un tam piešķirtas tiesības lietot karogu un zīmogu. 1937. gada 29. decembrī Rudzētu pagasta valde pārskaita LLK Ls 42 Rudzētu mazpulka karoga izgatavošanai. 1938. gada 26. maijā notiek svinīga karoga pasniegšana Rudzētu mazpulkam. Šai pasākumā kā ciemiņi piedalās LLK pārstāve — Jēkabpils novada inspektore — agronome R.Kundziņa, pagasta vadība, skolotāji un pagasta iedzīvotāji. Mazpulkam karogu pasniedz Rudzētu pagasta vecākais P.Būmanis. Pēc karoga saņemšanas mazpulcēni dod svinīgo soliģumu: «Kā uzticīgs mazpulka dalībnieks es svinīgi solos klausīt Dievam un vecākiem, ziedot savu prātu skaidrākām domām, ziedot sirdi taisnībai un kvēlākai sajūsmā, savas rokas — cēlākam darbam un savu veselību — labākai dzīvei mana mazpulka, manas dzimtās zemes Latvijas un tautas labā.» Svinīgā sanāksme noslēdzās ar mazpulcēnu un skolēnu sagatavotajiem priekšnesumiem.

Sākumā Rudzētu mazpulks ir pakļauts Daugavpils novadam, bet vēlāk ar LLK rīkojumu 9 tas tiek pievienots Jēkabpils mazpulcēnu saimei. Tajā ietilpst 54 mazpulki, kas iedalās 6 rajonos. Rudzētu mazpulks tiek iekļauts Līvānu rajonā, kurā vēl bez tam ietilpst: 747. Gavartienes, 504. Jersikas, 201. Līvānu I, 279. Līvānu II, 351. Līvānu Komerckolā, 1055. Līvānu — Siļu, 1006. Upenieku, 198. Vanagu, 54. Vīpes un 773. Mežāres mazpulks.

Rudzētu mazpulka izaugsme veicina LLK mazpulku un jaunatnes nodaļas palīdzība un materiālais atbalsts. Jau pirmajā savas pastāvēšanas gadā Rudzētu mazpulks saņem 53 grāmatas mazpulka bibliotēkai.

Pēc tam katru gadu mazpulks saņēma grāmatas un dažādas balvas.

Pirmajā mazpulka darbības gadā mazpulcēni uzsāk rosīgu darbību savu vecāku saimniecībā. Viņi savos 100 m² lielajos izmēģinājumu laucīņos audzē Ekendorfas un Barres lopbarības bietes. Bez tam viņi audzē un kopj mājlopus un mājputnus, kā arī aktīvi palīdz saviem vecākiem.

Turpmākajos gados mazpulcēni turpina audzēt lopbarības bietes, kā arī kaņepes, linus, kāpostus u.c. kultūras. Rūpīgi kopjot un pielietojot savos laucīņos pareizu agrotehniku, mazpulcēni pārliecinās paši un pārliecina savus vecākus un kaimiņus par to, cik izdevīgi ir audzēt tīršķirnes kultūras, ka, ievērojot pareizus kultūru audzēšanas noteikumus, ir iespējams iegūt augstas ražas.

Jāatzīmē tas, ka tajā laikā Rudzētu pagasta lauksaimnieki bija vieni no lielākajiem līnu audzētājiem Daugavpils apriņķī.

1936. gadā Rudzētu mazpulkā ir izveidota arī lopkopības sekcija. Ik gadus sekcijā darbojas 8-10 mazpulcēni. Viņi, galvenokārt savās vecāku saimniecībās, audzē sugas lopus (tīršķirnes un krustojumus): kumeljus un teļus, kā arī mājputnus. Visaktīvāk ar lopkopību nodarbojas mazpulcēni E.Bogdans, J.Zarāns, J.Briņķis, J.Lācis u.c. Lopkopības sekciju sabiedriskā kārtā vada Rudzētu pagasta lopkopības pārraudzības biedrības «Centība» piensaimniecības pārraugi. Viņi aktīvi piedalās lopkopības nozares propagandēšanā, lasa lekcijas (par lopkopības gatavošanu, lopu pareizu ēdināšanu, šķirnes lopu ieviešanu saimniecībās u.c.).

Daži mazpulcēni nodarbojas arī ar dravniecību.

Mazpulks ieguva autoritāti iedzīvotāju vidū, jo viņi redzēja, ka viņu bērni ir ieinteresēti darboties savos laucīņos un kopt savus dzīvniekus.

1935. gadā savu darbību uzsāk arī mājturības sekcija. Tajā meitenes apgūst lauku saimniecībai nepieciešamās zināšanas mājas turēšanā: ēdienu gatavošanu, rokdarbus, dārzkopību, puķkopību, dzīvnieku kopšanu un citas lietas. Vecākās meitenes apgūst zināšanas arī bērnu kopšanā. No sākuma sekciju vada skolotāja M.Brīce, vēlāk viņu nomaina skolotāja A.Raudive (1936. gadā), kura sekciju vada līdz 1938. gada 31. jūlijam. Pēc tam sekcijas vadību pārņem mazpulka dalībniece V.Zaķe. Ļoti enerģiski darbojamās, viņa iesaista sekcijā daudz dalībnieču. Kā balvu par savu sekmīgo darbu viņa no LLK mazpulku un jaunatnes nodaļas saņem divriteni.

Vēlākos gados mazpulkā tiek ieviesta arī ierindas mācība. To vada aizsargu nodaļas vada komandieris F.Veikšāns. Tiek izveidota arī sporta sekcija, ko vada pagasta kancelejas ierēdnis S.Zalāns. Ļoti aktīva sportiste vieglatlētikā bija V.Ruce.

Jāuzsver tas, ka jaunatnes audzināšanas darbu mazpulkā sabiedriskā kārtā veic, galvenokārt, skolotāji, lauksaimniecības speciālisti un pagasta inteliģences pārstāvji. Te īpaši nopelni ir skolotājam M.Brīcei, A.Raudivei, V.Irbītei, A.Bikauņnieciņai-Utinānei-Jaudzemei u.c.

Nobeigums vienā no turpmākajiem «Novadnieka» numuriem.

Atkritumu izgāztuvē prelieši meklē... ēdamo

Te nav nekā izdomāta, tā ir patiesība. Tik tālu cilvēkus novedusi nabadzība. Preiļos gandrīz katrs ceturtais darba spējīgais iedzīvotājs ir bez darba, katrs trešais — pensionārs. Grūti kā vēl nekad klājas gan vieniem, gan otriem. Daudzās ģimenēs tiešām nav ko ēst. Nav naudas pat parastam maizes klaipīnam. Paēdušais neēdušo nesaprātis un teiks: visu nodzēruši. Preiļos dzērāju tiešām ir daudz, bet ne mazums cilvēku arī bez iztikas līdzekļiem. Tādēļ galējā nabadzībā nonākušie cilvēki ir spiesti meklēt kaut ko ēdamu atkritumu izgāztuvē, kas atrodas pilsētas rietumos, aiz linsēklu stacijas.

Pirmdienas rīts. Kādi 50 dažāda vecuma cilvēki (citas reizēs viņu esot vairāk) gaida atbraucot mašīnu ar atkritumiem. Kad tā ierodas, viņi to šurmē uzbrukumā. Katrs cenšas būt pirmais.

Viens ar līdzpaņemtām dakšām, otrs ar garāku koka gabalu, vēl cits ar kailām rokām sāk rūpīgi revidēt atvesto atkritumu kaudzi. Atrod savītušus vai pussapuvušus kartupeļus, sakaltušu maizi, arī kādu bojātu siļķi, vecus vāritus makaronus celofāna maisiņā. Viss, kas «izrakteņu» meklētājiem ir derīgs, tiek pievākts. Arī kāds nonēsāts apģērba gabals, nolietoti apavi.

Sarunājos ar kādu 42 gadus vecu prelieti latvieti, kas bez darba ir jau trešo gadu. Viņš uz atkritumu izgāztuvi atnācis kopā ar dzīvesbiedri, arī bezdarbnieci. Viņiem ir trīs mazi bērni. Dzīvojot no bēmu pabalsta un atkritumu izgāztuvē atrastā. Nelielos gadījuma darbos varot dienā nopelnīt tikai latu, jo jaunsaimekiem lētu kalpu pietiekot.

Vīrietis pastāstīja par vispārējo situāciju atkritumu izgāztuvē. Trūkumcietēji uz šejieni nākot regulāri. Pirms kāda laika viņam ar dzīvesbiedri ļoti laimējies. Te ieradusies pievakarē, kad vieglā automašīna uz izgāztuvi atvedusi veselu piekabi ar kauliem. Ar tiem piekrāvuši pilnu līdzpaņemto «tačku», arī pārējiem to pieticis. Nu varējuši vārit zupu divas nedēļas. Kaulus rūpīgi apskrubinot, varējis pamieļoties arī ar gaļu.

Bojātus kartupeļus izgāztuvē varot atrast itin bieži. Tāpat vecas siļķes, kādu sazīlējušu desas gabalu, ko, pārvārot, varot lietot. Vienreiz gadījies kuriozs atradums — «krutkas» pudele. Laikam sieva mājās to atsavinājusi no dzērāja vīra un iemetusi atkritumu spainī. Vēlāk stiprā dzēriena pudele ar pārējo spaiņa saturu izbērtā atkritumu savākšanas mašīnā un tā nonākusi izgāztuvē.

Galējā nabadzībā nonākušie Preiļi iedzīvotāji pa atkritumu izgāztuvi rakņājas diendienā. Ja būtu darbs, varētu strādāt un nopelnīt sev kaut iztikai. Žēl skatīties uz šiem noskrandušajiem, netīrajem un novārgušajiem cilvēkiem. Mūsu «gudrās» Saeimas un valdības dēļ daudzu dzīve izmesta izgāztuvē...

P.Daugulis

Pasaules bagātākie cilvēki

Amerikāņu žurnāls «Forbes» publicējis savu ikgadējo pasaules desmit bagātāko cilvēku sarakstu. Pirmo vietu tajā jau otro gadu ieņem Viljams Geitss, «Microsoft» kompānijas prezidents. Viņa kapitāls tiek vērtēts 18 miljardu dolāru apmērā. Viņam seko Vorens Bafets, Nebraskas štata investīciju firmas īpašnieks, kura kontā ir 15,3 miljardi. ASV pārstāvju vidū žurnāla sarakstā ir vēl viens biznesmenis — Pols Allens, viens no «Microsoft» vadītājiem, kurš ar 7,5 miljardiem ieņem astoto vietu.

Citi planētas bagātākie cilvēki pārstāv Šveici, Honkongu, Taivānu, Japānu, Kanādu un Filipīnas. Pats «trūcīgākais» no šiem miljardieriem ir filipīnietis Tan Ju ar 7 miljardiem dolāru.

«Rīgas Balss»

Televīzijas programma no 13. līdz 19. jūlijam

Sestdiena, 13. jūlijs

LATVIJAS TV I

9.50 Mielasts ar Mārtiņu.
10.15 Toms un Džerijs. Multiplikācijas filma.
18.00 Ziņas.
18.10 Efeja. 5. sērija.
19.05 Ekrāns bērniem.
19.25 Perēšanas «biļete». Populārinātiska filma.
19.55 Pliķpauris. 2. sērija.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Prezidenta laiks.
21.15 Latvijas Nacionālās operas sezonas apskats.
22.00 Vakara intervija.
22.35 Seave. 5. sērija.

LATVIJAS TV II

8.30-11.00 Picca TV.
11.00 Vai tu zini?
11.30 Ave, Latvija!
16.50 Sports un mūzika.
17.15 Āfrikas tautu tradīcijas.
17.45 TV veikals.
18.15 Apsveikumu koncerts Daudz laimes!
18.45 Paradīzes pludmale. 160. sērija.
19.10 Reklāma Amerikā. Reklāmas industrija. LTS.
19.45 Ziņas.
19.55 Latloto.
20.05 E iela. 428. sērija.
20.30 Panorāma.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Apsveikumu koncerts Daudz laimes!
22.40 E iela. 426. un 427. sērija.
23.30 Tvaiks.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

10.00 Rīta pasts.
10.35 Padomi kulinārijā.
10.50 Valsts vēstures muzeja bagātības.
11.20 Pavasaris Pārupes ielā. Mākslas filma.
12.55 Teātris + TV.
13.35 Automašīna un es.
14.00 Ziņas.
14.20 Dzelzs durvju noslēpums. Mākslas filma.
15.30 Logs uz Eiropu.
16.00 Dialogs.
16.20 Dzīvnieku pasaulē.
17.00 Ziņas.
17.20 Dzied A. Pugačova.
18.00 Sportloto-82. Kinokomēdija.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Detektīvaģentūra Mēnessgaisma.
21.45 Atjautības ātrumsacensības.
22.30 Dienas.
23.10 Tumsa Tallinā. Somijas, Igaunijas, Šveices un ASV mākslas filma.

Svētdiena, 14. jūlijs

LATVIJAS TV I

9.00 Hameleonu rotaļas. 238., 239. un 240. sērija.
10.10 Province.
10.40 Namdaris.
11.00 Legomānija.
11.20 Leļļu filma bērniem.
18.00 Ziņas.
18.10 Efeja. 6. sērija.
19.05 TV — puikām un meitenēm.
19.10 Ekrāns bērniem.
19.35 Džūlija — viss mūžs. Mākslas filma. 1. sērijas 1. daļa.
20.30 Panorāma.
21.00 Rīt, parīt, aizparīt...
21.05 A.Niedra. Lūduma dūmos. 2. daļa.
22.00 Jarānšovs.
23.00 Francijas nacionālajos svētkos. 14. jūlijs. Dokumentāla filma.

LATVIJAS TV II

8.30-11.00 Picca TV.
16.55 Perspektīva.
17.25 Sakrālā arhitektūra.
18.15 Varas viedoklis.
18.45 Paradīzes pludmale. 161. sērija.
19.10 Latgales TV mūzikas festivāls Rēzekne-95.
19.45 Ziņas.
20.05 E iela. 428. sērija.
20.30 TV veikals.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Dinastija. 196. sērija.
23.10 Garāža.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

9.00 Ziņas.
9.15 Piezīmes.
9.30 Kamēr visi ir mājās.
10.10 Rīta zvaigzne.
11.00 Kalpoju Krievijai!
11.30 Spēlējiet, harmonikas!
12.00 Provincas stāsti.
12.25 Zem pi zīmes.
12.55 Smieklū panorāma.
13.25 Pirātu bagātību noslēpumi.
14.00 Ziņas.
14.20 Operas zvaigznes.
15.10 Kādreiz...
15.25 Čejotāju klubs.
16.15 Multiplikācijas filmas.
17.00 Laimīgs gadījums.
17.50 Jautro un atjautīgo klubs.
18.15 E.Rjanzanovs. Parīzes noslēpumi. Raidījuma viesis — Pjērs Rišārs.
19.00 Laiks.
19.35 Nepalaid garām! Francijas kinokomēdija.
21.30 Futbola apskats.
22.05 Ziņas.
22.15 Mīlestība no pirmā acu skatiena.

Pirmdiena, 15. jūlijs

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.00 Efeja. 7. sērija.
19.00 Ziņas.
19.10 Ekrāns bērniem.
19.25 Dzīvīte, dzīvīte...
19.55 Flinstonī.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Viņņas starptautiskais modes festivāls In Vogue-96. 2. raidījums.
21.20 Roks tepat Lietuvā.
22.10 Hameleonu rotaļas. 241. un 242. sērija.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Hameleonu rotaļas. 243. sērija.

LATVIJAS TV II

7.00-9.30 Picca TV.
16.35 Krievijas NTV raidījums Itogi.
17.55 Problēma stopkadrā.
18.10 Paradīzes pludmale. 162. un 163. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Vācijas spogulis.
19.45 Ziņas.
20.00 E iela. 429. sērija.
20.25 TV veikals.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Konkurents.
22.40 Dinastija. 197. sērija.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas.
17.20 Jaunais upuris. Brazīlijas TV seriāls.
18.10 Sastrēgumstunda.
18.35 Uzmini melodiju!
19.00 Ja...
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Virtuālā realitāte.
21.40 E.Radzinskis. Vēstures mīklas.
22.25 Ziņas.
22.35 Gambrinuss. Mākslas filma.

Otrdiena, 16. jūlijs

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.00 Efeja. 8. sērija.
19.00 Ziņas.
19.10 Dziesmotā vasara.
19.25 Skats no malas.
19.55 Flinstonī.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Franču revolūcija. 3. sērija.
22.30 Variācijas par tēmu...

LATVIJAS TV II

7.00-9.30 Picca TV.
18.30 TV veikals.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Liepājas TV kompānija.
19.30 Vidzemes TV.
19.45 Ziņas.
20.00 Vizīte.
20.20 Abava. Dokumentālā filma.
20.30 Panorāma.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 A.Niedra. Lūduma dūmos. 2. daļa.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas.
17.20 Jaunais upuris.
18.10 Sastrēgumstunda.
18.35 Uzmini melodiju!
19.00 Tēma.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Dāsnā vasara. Mākslas filma.
22.35 D.Bovija koncerts.

Trešdiena, 17. jūlijs

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.00 Efeja. 9. sērija.
19.00 Ziņas.
19.10 Ekrāns bērniem.
19.25 Dzīvīte, dzīvīte...
19.55 Flinstonī.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Viņņas starptautiskais modes festivāls In Vogue-96. 2. raidījums.
21.20 Roks tepat Lietuvā.
22.10 Hameleonu rotaļas. 241. un 242. sērija.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Hameleonu rotaļas. 243. sērija.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV.
18.00 Dinastija. 198. sērija.
19.00 LTS ziņas.
19.20 TV Dzintare.
19.30 Dejo G.Bāliņa un V.Janšons.
19.45 Ziņas.
20.00 Via Baltica... un citi.
20.30 TV veikals.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Pusstunda. Ministru prezidents Andris Šķēle dzīvē un ikdienā.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas.
17.20 Jaunais upuris.
18.05 Krievijas meistarsacīkstes futbolā. ACSK — Maskavas Lokomotive.
20.00 Laiks.
20.40 Piedod! Mākslas filma.
22.10 Teātris + TV.
23.20 Ziņas.

Ceturtdiena, 18. jūlijs

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.00 Džūlija — viss mūžs. 1. sērijas 1. daļa.

19.00 Ziņas.
19.10 Mans būs mans.
19.30 Beverlīhilsa. 41. sērija.
20.30 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
21.00 Spogulis.
21.45 Kino jums.
22.00 Vilcienu saraksts. Polijas mākslas filma.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Vilcienu saraksts. Filmas turpinājums.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV.
18.30 TV veikals.
19.00 LTS ziņas.
19.20 TV Dzintare.
19.30 KWH.
19.45 Ziņas.
20.00 E iela. 430. sērija.
20.30 Panorāma.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Šokējošais šovs.
22.50 Amatniecības seriāls Bēniņi.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas.
17.20 Jaunais upuris.
18.10 Sastrēgumstunda.
18.35 Loto spēle Miljons.
19.00 Viens pret vienu.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Andromeda. ASV mākslas filma.
23.10 I.Demidova muzikāli izklaidējoša izrāde.
24.00 Ziņas.

Piektdiena, 19. jūlijs

LATVIJAS TV I

7.30 Rīta bums.
8.00 Vilcienu saraksts. Mākslas filma.
18.05 Efeja. 7. sērija.
19.00 Ziņas.
19.10 Ekrāns bērniem.
19.25 Kriminālais ekspresis.
19.50 Globuss.
20.20 Rīt, parīt, aizparīt...
20.30 Panorāma.
20.55 Kā Tu šodien dzīvo, Eidi... Dokumentālā filma.
21.25 Op.5.
21.55 Dziedošo aktieru festivāls Pūznis-96.
23.00 Nakts ziņas.
23.05 Pūznis-96. Koncerta turpinājums.
3.30 XXVI vasaras olimpiskās spēles. Atklāšanas ceremonija. Tiešraide no Atlantas.

LATVIJAS TV II

7.00-9.00 Picca TV.
17.30 TV veikals.
18.00 Kristīgā programma.
19.00 LTS ziņas.
19.20 Tolerance.
19.45 Ziņas.
20.00 Cilvēks zvēru pasaulē.
20.30 TV Polonia.
21.00 NTV-5.
22.00 Ziņas.
22.10 Dinastija. 199. sērija.
23.10 Stīls un mode.
23.35 TV virtuves noslēpumi.
0.05 Ja zinātu... Krievijas un ASV mākslas filma.

KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV

17.00 Ziņas.
17.20 Jaunais upuris.
18.15 Cilvēks un likums.
18.45 Brīnumu lauks.
19.45 Labu nakti, mazuļi!
20.00 Laiks.
20.40 Detektīvaģentūra Mēnessgaisma.
21.45 Skatens.
22.30 Ziņas.
22.40 Hotelis Amerika. Francijas mākslas filma.

Jaunumi zinātnē

Planētas X meklējumos

Līdz šim neveiksmīgi beigušies visi Saules sistēmas desmitās planētas meklējumi, kura varētu atrasties tālu aiz Plutona orbītas. Uz iespējamu planētas eksistenci norāda novirzes zināmo planētu kustībās, kuras, iespējams, izraisa nezināmas planētas gravitācijas spēks. Parīzes observatorijas zinātnieki ierosinājuši X planētas eksistences pierādīšanai izmantot ātri rotējošu neitronu zvaigžņu jeb pulsāru gaismas pulsāciju novērojumus. Tā kā šīs pulsācijas atkarojas arī ļoti augstu precizitāti, tad novirzes periodos netieši varētu liecināt par nezināma masīva ķermeņa eksistenci mūsu Saules sistēmā.

Atklāts epilepsijas cēlonis

Amerikāņu un somu zinātnieku kolektīvs atklājis epilepsijas cēloni. Konstatēts, ka no paaudzes uz paaudzi pārmantojamo slimību izraisa defekts cilvēka 21. hromosomā. Progressīvā epilepsija parādās, ja bērns pārmanto divas bojātas gēna kopijas. Kaut arī pagaidām zinātnieki nav noskaidrojuši, kādā veidā defekts hromosomā izraisa saslimšanu, ģenētiskās testēšanas rezultātā savlaicīgi būs iespējams noteikt riska grupu, kuras laulībā dzimušais bērns mantos gēnu ar defektu, tādā slimos ar epilepsiju.

Laimonis Začs, Dr. phys.

No zemes spēku smeldams,
Sauli preti ej,
Ar gaismu apsējot ik vaigu
dvēselei.
Pēc dzīves lieluma, pēc
cilvēcības slāpt,
Un savā sapņu kalnā
Visu mūžu kāpt.
J. Kalnietis
Sirsniņi sveicam
Jāni Vucēnu jubilejā!
SIA «Agroapgāde» kolektīvs

Laikraksta «Novadnieks» redakcija pārdod vieglo automašīnu UAZ (1985. g.). Zvanīt 22059, 22305.

LAAS «Ezerzeme» Preiļu filiāle aicina darbā agentus Jersikas, Riebiņu, Silajāņu, Siļukalna, Rudzātu pagastos un Livānu pilsētā. Tāl. 22343.

Valsts akciju sabiedrības «Privatizācijas aģentūra» ieceltā likvidējamā Livānu MCVU likvidācijas komisija paziņo, ka tiek izsludināta likvidējamā Livānu MCVU, juridiskā adrese: Livāni, Baznīcas ielā 23, kustamās un nekustamās mantas izsole 1996. gada 20. un 27. jūlijā plkst. 10.00. Izsole notiks Livānos, Baznīcas ielā 23.

Izolē tiks pārdota manta:

1. Nolikta ēka (inv. Nr. 1003) un sūkņu stacija, izsoles sākumcena Ls 2810;
2. Mehāniskās darbnīcas (inv. Nr. 1009), mazuta noliktava, sūkņu stacija un citi kustamie pamatlīdzekļi (13 gab.), izsoles sākumcena Ls 16 663;
3. Mašīnu mazgātava, izsoles sākumcena Ls 1200;
4. Atpūtas bāze Kurpnieki (nep. celtn.), izsoles sākumcena Ls 2360;
- 5.-18. Citi pamatlīdzekļi saskaņā ar izsoles noteikumiem;
19. Krājumi (1-2042 gab.), izsoles sākumcena Ls 1820.

Dalībnieku reģistrāciju veic: Livānos, Baznīcas ielā 23 līdz 1996. gada 19. jūlijam un 26. jūlijam.

Ar izsoles noteikumiem un izsolāmo mantu var iepazīties Preiļu raj., Livānos, Baznīcas ielā 23, tālr. 44551.

EUROSPORT un 20 citas TV programmas
Tikai līdz Olimpiskajām spēlēm 65⁹⁰ Ls!!!
PILNS SATELITTELEVIZIJAS KOMPLEKTS
KRIEVIJAS un EIROPAS kanālu uztveršanai
Konsultācijas un instrukcija patstāvīgai uzstādīšanai BEZ MAKSAS
YOTA Ltd. Veikals - Rīga, Čaka 124 Tāl. 275586 Fax 277205

NOVADNIEKS
Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759.
Pasūtījuma indekss 3033.

Sludinājumi un reklāma 22305

SIA «Lauku tehnika» veikalā, Preiļos, Pils ielā 14, pārdošanā:

- lētākā siena preses aukla 1,80 Ls/kg, tikai līdz 30.07.96.;
- šiferis Ls 1,02;
- cements M 400 Ls 1,95;
- krāsas;
- akumulatori;
- rezerves daļas;
- saimniecības preces.

Darba laiks 8.00-12.00; 13.00-17.00. Tāl. 22453.

17. jūlijā pārdos diennakti vecus cāļus, 3 mēnešus vecas visīņas, gailīšus, baltas 1 gadu vecas dējējvistas un cāļu barību Aglonā 10.00, Rušonā 10.30, Baškos pieturā 10.40, Kasfirē 10.50, Jasmuižā 11.00, Preiļos 11.30, Sutros 12.30, Livānos 13.00, Rudzātos 14.00, Priekulos 14.20, LAnspokos 14.30, Smelteros 14.50, Pieniņos 15.00, Stabulniekos 15.30, Galēnos 16.00.

17. jūlijā tirgos līdz 3 mēnešiem vecas brūnas Haiseks šķirnes visīņas un 1 gadu vecas baltas dējējvistas Pelēcos 9.30, Jasmuižā 9.50, Preiļos 10.15, Riebiņos 11.25, Galēnos 11.50, Polkoronā 12.10, Smelteros 12.25, LAnspokos 12.40, Priekulos 13.00, Rudzātos 13.20, Livānos pie universālveikala 13.50, Rožupē pie pasta 14.45, Vanagos 15.00, Vārkavā 15.20, LKlāparos 15.45, Kasfirē 16.20, Rušonā 16.40, Aglonā 17.00, Jaunaglonā 17.20.

17. jūlijā tirgos diennakti vecus cāļus un 3 un 12 mēnešus vecas dējējvistas, gailus (Iecava) Livānos pie universālveikala 9.00, Rožupē 9.30, Rudzātos 10.00, Priekulos 10.30, Preiļos 11.00, Riebiņos 12.00, Stabulniekos 12.30, Vidsmuižā 13.00, Bortniekos 13.20, Silajānos 13.50, Rušonā 14.30, Aglonā 15.00, Ārdavā 15.20, Pelēcos 15.40, Aizkalnē 16.00, Vārkavā 16.30, Vanagos 17.00.

18. jūlijā pārdos 1 gadu vecas brūnas dējējvistas Livānos 7.00, Rožupē 7.30, Vanagos 8.00, Vārkavā 8.30, Rimicānos 9.00, Arendolē 9.30, Pelēcos 10.30, Ārdavā 11.00, Rušonā 11.30, Kasfirē 12.00, Anspokos 12.30, Preiļos 13.00, Stabulniekos 14.00, Polkoronā 14.30, Vidsmuižā 15.00, Siļukalnā 15.30.

Pārdod

jaunus ledusskapjus, saldētavas. Piegāde, garantija 1 gads. Tel. 21268; ***
lēti visurgājēju Aro-244. Tel. 41406; ***
zirgvilkmes grābekli. Tāl. 59377; ***
miežus, motorlaivu Oka-4 ar motoru «Moskva». Tel. 22888; ***
jaunu traktora plaujmašīnu KSF-2,1 (Bobruiska) Ls 320, RŠ-1,8 (Lietuva) Ls 250, zirgvilkmes grābekli Ls 190; siena preses auklu (Vācija), 5 kg rulli Ls 8. Tāl. 23798; ***
vālotāju «Jula». Tel. 36539 vakaros no 21 līdz 22; ***
motorraģinus SZD, var rezerves daļām un lauku māju nojaukšanai. Tāl. 21732; ***
vienistabas dzīvokli Preiļos. Zvanīt 23469 pēc 18.00; ***
divstāvu dzīvojamā māju Livānos, Rīgas ielā 100 (preti universālveikalam), kopējā platība 159,9 m². Mājas 1. stāvā 60 m² sagatavoti biznesa vajadzībām. Ir kapitālās saimniecības ēkas, zeme 776 m². Ipašums reģistrēts Zemesgrāmatā. Tel. 44179; ***
māju privātipašumā. Tāl. 24491; ***
gāzes plīti («Tagan»); gāzes balonu 5 l un 21 l; gāzes reduktoru K-126; starteris CT 402 B, 24 V, 1,1 kW un 6 mēn. vecu dobermanu kucēnu (vakcinēts). Tāl. 21526; ***
automašīnu «Žiguli». Tel. 21665; ***
automašīnu RAF-22031 «Latvija», 1992. g. Cena 3500 \$. Zvanīt 42242 vakaros; ***
lēti MTZ-80. Tāl. 8-252-52317; ***
VAZ-2101 (remontējama), laivu «Kazanka» un T-150 riepu. Tāl. 10551; ***
automašīnu M-2140, 1985.g., pēc avārijas. Tāl. 58654; ***

Opel Ascona 1,6 D, 1987.g., 2200 S. Tel. 23090; ***

lēti Ford Sierra. Tel. 23315 vakaros; ***

Opel Ascona 1,6 D. Tel. 15535; ***

vilcēju MAZ-504. Tel. 13560; ***

govu un telīti. Tel. 46745; ***

slaucamu govu, divas ZIL piekabi, a/m VAZ-21011 rezerves daļas. Tel. 55688; ***

govu. Tāl. 50419; ***

zirgu. Tel. 16259.

Pērk

māju posmā Livāni — Rīga. Tel. 24491; ***

lēti šiferi, ruberoīdu. Tel. 23484; ***

VAZ, var būt remontējama. Tāl. 23964 pēc 18; ***

kartupeļus. Tāl. 21706; ***

gaļu. Tāl. 22807; ***

traktora piekabi 2 PTS-4. Zvanīt dienā 65085, vakaros 65040; ***

GAZ-53 piena mucu. Tel. 43666; ***

senlaicīgu motociklu vai tā detaļas (ražoti līdz 1950.g.). Tāl. 8-250-54288. Rakstīt: Lielvārde, a/k 56, LV 5070; ***

M-2140 virsbūvi. Tāl. 21570.

Izīrē

dzīvokli Livānos. Tel. 21608.

Dažādi

Vajadzīgs meistars koka pirts būvei. Tāl. 21833. ***

Pazudis mobilais tālrunis «Eriksons» (bez atkodēšanas lietot nevar). Pret atdabību lūdz zvanīt Rīga 574616, 7354211.

V.Šoldres IU iepērk liellopus dzīvsvārā:

govis, augstākais nob. Ls 0,42 kg, vidējais nob. Ls 0,37; jaunlopus virs 500 kg Ls 0,51, no 400 kg līdz 500 kg Ls 0,48, no 300 kg līdz 400 kg Ls 0,45; teļus Ls 0,45; aitas Ls 0,45; cūkgaļu Ls 1,15-1,20.
Apmaksa tūlītēja. Ir iespējams transports. Tāl. 21672.

Iepērk jebkura lieluma gailenes. Visaugstākās cenas. Samaksa tūlītēja. Piedāvāt Preiļos Kooperatīva ielā 10 (bij. RPB būvē) katru dienu no 14 līdz 21.

Cik smagi ziedi! Cik tos nolikt grūti! Vēl tikai dienasvids. Bet saule riet. Izsakām līdzjūtību Pēterim un Andrim Kivleniekiem, DĒLU un BRĀLI traģiski zaudējot. Mednieku kolektīvs «Stima»

Izsakām dziļu līdzjūtību Kivlenieku ģimenei, BRĀLI, DĒLU, TĒVU un VĪRU zaudējot. Draugi

Teic. zeme, — vai gulēšu ilgi. Zem ziedošas velēnas rakts? Teic, dzīve, kam biji tik īsa Kā blāzmota jūlija nakts? Izsakām līdzjūtību Jāna KIVLENIEKA tuviniekiem, viņu pāragri smiltajā izvadot. Medvedevi

Firmas «ALU STILS» ražotne Jēkabpīlī, Brīvības ielā 2b izgatavo alumīnija vitrīnas, logus, durvis un ziemas dārzus. Pieņem pasūtījumus stikla pakešu, triecienizturīgu bruņu un logu stiklu piegādei. Tāl. 252-34930, 34202.

Iepērk zāģbalkus: priede, diametrs 18-35 cm, 15 Ls/m³, 15-18 cm, Ls 10; egle, 25-35 cm, Ls 17, 18-25 cm, Ls 15, 15-18 cm, Ls 10; apse, alksnis, 18-35 cm, Ls 9, 15-18 cm, Ls 7; bērzs, 28-35 cm, Ls 15, 20-28 cm, Ls 13, 15-20, Ls 8.
Apmaksa piegādes dienā. Nodrošina ar transportu. Zvanīt 44927.

Viens mūžs tik pēkšņi iris, Un otra nebūs vairs. Esam kopā ar Andri Kivlenieku, BRĀLI pēkšņi zaudējot. Pasta nodaļas Preiļi-1 darbinieki

Ai, tēt, man brīžiem liekas, Sirds aiz sūpēm gurst... Bet zinu... jāiztur. Izsakām dziļu līdzjūtību Albīnai Valickai sakarā ar TĒVA nāvi. Preiļu slimnīcas kolektīvs

No kopā ietiem ceļiem, No dienām senajām Nem atmiņas sev līdzī Ziem zaļām velēnām. Izsakām līdzjūtību Helēnai Stašulānei, no BRĀLA uz mūžu atvadoties. Rudzātu speciālās internātskolas kolektīvs

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Laikraksta «Novadnieks» redakcija»

Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,71. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Redaktors Pēteris Pizelis

Reģistrācijas apliecība Nr. 1018 Iespīests SIA «Latgales druka», Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Metiens 4730.